Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 8 זייטען

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 118/1413 | Łódź, Poniedziałek 21 maja 1928 r | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג ב' סיון תרפ"ח | Nr. 118/1413

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

די וואַהלען אין דייטשלאַנד.

וואַהרשיינליכער זיג פון סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען.

בערלין, 20. (א. וו.) נישט קוקענדיג אויפ'ן שטאַרקען רעגען, וועלכער איז געפאַלען אַ גאַנצען טאָג זענען די היינטיגע וואַהלען אין בערלין, ווי, איבערינענס, אין גאַנץ דייטשלאַנד אַדורך ביי אַ שטאַרקער פרעקווענץ.

אין בערלין גופא האָבען אָפּגעגעבען זייערע שטימען פון 80 ביז 90 פּראָצענט וואַהל-בערעכטיגטע.

דערביי איז מען זיך שוין משער, נישט אַכטענדיג דערויף, וואָס ענדגילטיג וועלען די וואַהל-רעזולטאַטען בעקאַנט ווערע ןאין משך פון דער נאַכט — אַז איצט שוין פיהלט זיך אַ בעדייטענדע איבערגעוויכט פון די סאָציאַליסטישע שטימען.

די נאַציאָנאַליסטען וועלען וואַהרשיינליך פערלירען אַ רייה מאַנדאַטען.

אין דעם קוואַרטאַל „אונטער דען לינדען", אין וועלכען ס'האָבען געוואָלט שטימען די מיטגלידער פון דער רעגירונג, האָבען אָפּגעגעבען זייערע שטימען אַלע מיניסטאָרען חוץ דעם קראַנקען מיניסטער שטרעזעמאַן.

פאַר די וואַהל-לאָקאַלען זענען געשטאַנען אַרבייטער-גרופּען און געפיהרט אַ העפטיגע אַגיטאַציע.

נאָהענט פון דער רעדאַקציע „פאָרווערטס" איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס צווישען סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען. עטליכע פערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען. אַ סוף צום געשלעג האָט געמאַכט די פּאָליציי, וואָס איז קאָנצענטרירט געווען אין גרעסערע אָפּטיילונגען. עטליכע שלעגער זענען אַרעסטירט געוואָרען.

אין אויבער-רהיין און וועסטפאַליען איז דער פּראָצענט פון די שטימענדע געווען אַ סך קלענערער, און אין די וואַהלען האָבען אַנטייל גענומען אַנ'ערך 50—60 פּראָצענט. דאָ, פערשטעהט זיך, זענען אויך איבער די שטימען פון די סאָציאַליסטען.

אין מזרח-פּרייסען האָט די פרעקווענץ פון די וועהלער דערגרייכט ביז 80—90 פּראָצענט.

דער איינדרוק איז, אַז אויך דאָ האָבען אַנ'איבערגעוויכט די סאָציאַליסטען.

אויפ'ן גאַנצען שטח פון דייטשלאַנד האָבען געהערשט אין משך פון היינטיגען טאָג שטורעמווינטען. ע סאיז געווען זעהר אַ שלעכט וועטער, און דערקלערט מען דאָס, וואָס די וואַהלען זענען אַדורך ביי אַ פערהעלטעניש-מעסיגער רוהיגקייט.

בערלין, 20. (ספּ. טעל.) אין לאובאַו, זאַקסען איז אויסגעבראָכען אַ געשלעג צווישען סאָציאַליסטען א. אַ. פּאַרטייען. איינער, אַ סאָציאַליסטישער ראַטמאַן איז דערהרג'עט געוואָרען.

אין ריסעלדאָרף ברעסלוי, און אין האַלע זענען אויך פאָרגעקומען בלוטיגע געשלעגען צווישען די רויטע „פראָנט-קעמפער" און די רעכטע פאַשיסטישע אָרגאַניזאַציעס.

עס זענען דאָ פערוואונדעטע און אַרעסטירטע.

בערלין, 20. (א. וו.) תיכף נאָך דעם, ווי ס'וועלען איבערגעציילט ווערען די שטימען, וועט דער איצטיגער קאַבינעט פון ד"ר מאַרקס זיך אָנגעבען אין דימיסיע.

בהסכם מיט' נאַרטיקעל 23 פון דער קאָנסטיטוציע, וועט דער נייער דייטשער פּאַרלאַמענט זיך דאַרפען צוזאַמענקומען צום שפּעטסטען אין 30 טאָג נאָך די וואַהלען, און אויף דער ערשטער זיצונג פון ניי-געוועהלטען פּאַרלאַמענט, וועט געוועהלט ווערען די נייע רעגירונג.

בערלין, 20. (ספּ. טעל.) לויט די ביז-איצטיגע אויסרעכענונגען (2 אַ זייגער ביינאַכט) האָבען ביי די איצטיגע וואַהלען אָפּגעהאַלטען אַ זיג די סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען.

זייער פּאַרלאַמענט-פאָרשטעהרשאַפט זאָל זיך וואַהרשיינליך פערגרעסערען אויף 25 פּראָצענט.

דער שטאַרקסטער זיג פון די לינקע איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין בערלין, האַמבורג, דרעזדען.

———:o:———

די אַלוועלטליכע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע

אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער פרעסע-אויסשטעלונג אין קעלן.

קעלן (י.ט.אַ.) אויף דער יודישער אַפּטיילונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פרעסע אויסשטעלונג אין קעלן פערנעהמען אַ בעדייטענדען אָרט די קיאָסקען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע צוזאַמען מיט'ן „קרן-קימת" און „קרן-היסוד". אין די קיאָסקען איז צונויפגעזאַמעלט געוואָרען אַ בעדייטענדער מאַטעריאַל, וואָס שפּיגעלט אָפּ די טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין איהרע אינסטיטוציעס.

אויף דער אויסשטעלונג געפינען זיך 180 ציוניסטישע צייטשריפטען אין פערשידענע שפּראַכען און פון פערשידענע לענדער. חוץ דעם געפינען זיך דאָ די פערשידענאַרטיגע ציוניסטישע ביכער און צאָהלרייכע בראָשורען, וואָס זענען אַרויסגעגעבען אין משך פון די לעצטע 30 יאָהר. די קיאָסקען זענען דעקאָרירט מיט די פּאָרטרעטען פון די ציוניסטישע פיהרער טעאָדאָר הערצל, מאַקס נאָרדוי, דוד וואָלפסאָן, חיים ווייצמאַן, נחום סאָקאָלאָוו און אַנדערע. אויף דער אויסשטעלונג קען מען זעהען די ערשטע אויפלאַגע פון הערצל'ס „יודענשטאַאט" און „אַלטניילאַנד", נאָרדוי'ס „ציוניסטישע שריפטען", פּראָטאָקאָלען פון די ציוניסטישע קאָנגרעסען, די ערשטע יאָהרגענג פון די „וועלט", וואָס זענען רעדאַגירט געוואָרען דורך דר. הערצל, די ערשטע נומערן פון „העולם", „ניי-יהודה" און פיל אַנדערע אויסגאַבען.

אַ זעלטענער פאַל אין ארץ-ישראל.

אַ יוד פערקויפט זיין 10-יעהריגע טאָכטער אַ מוזולמענער פאַר אַ פרוי.

ירושלים. (י.ט.אַ.) דער יודישער שמיד, אַהרן נאַטאַן, וועלכער איז מיט 30 יאָהר צוריק געקומען קיין ארץ-ישראל פון דמשק און האָט זיך בעזעצט אין יפו, האָט פערקויפט זיין 10-יעהריג טעכטערל דעם מוזולמענישען סוחר אמאַדי אַלס פרוי פאַר זיין 14-יעהריגען זוהן. דער קויף-פּרייז פון דער יודישער טאָכטער בעטרעפט 30 פונט.

נאַטאַנ'ס זוהן האָבען ענטדעקט דעם אָפּמאַך און האָבען זיך געווענדעט מיט ביטעס צו דער ארץ-ישראל-רעגירונג, צום הויפּט'ראַבינאַט, ועד-הלאומי, צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל און צום מוזולמענישען מופטי, זיי זאָלען נישט דערלאָזען צו דער דאָזיגער חתונה.

נישט קוקענדיג אָבער אויף אַלע בעמיהונגען דאַרף די טעג די חתונה פאָרקומען. דער דאָזיגער פאַל האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפרעגונג אין די יודישע קרייזען.

קראַנקע אויף צרעת אין ארץ-ישראל.

לאָנדאָן. (י.ט.אַ.) אויף דער אָנפראַגע פון סער ראָבערט טאָמאַס אין ענגלישען פּאַרלאַמענט וועגען דעם מצב פון דער צרעת-קראַנקהייט אין ארץ-ישראל, האָט דער קאָלאָניאַל-מיניסטער עמערי מיטגעטיילט, אַז לויט די ידיעות פון יאָהר 1926 געפינען זיך אין ארץ-ישראל 80 אָנגעשטעקטע מיט דער צרעת-קרענק. צוליב דער פערבעסערטער סאַניטאַרער לאַגע אין לאַנד זענען לעצטענס אַנערקענט געוואָרען אין ארץ-ישראל בעדייטענדע פערלייכטערונגען ביים פערזיכערונגס-אָבמאַך געגען דער צרעת-קרענק.

Dr. RACHELA LEWI

ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען

פאַנסקאַ 24, טעל. 42-72.

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

ענגלאַנד זאָל פערמיטלען

וועגען נאָרמאַלע בעציהונגען צווישען פוילען און ליטע.

לאָנדאָן, 20 (ספּ. טעל.) צוליב'ן אָנקומען פון דעם ליטווישען פּרעמיער וואַלדעמאַראַס, איז די גאַנצע פּרעסע אַרויס מיט אַרטיקלען וועגען דעם פּויליש-ליטווישען סכסוך.

דער רוב צייטונגען ווייזען אָן, אַז דער דאָזיגער סכסוך איז אַ סכנה פאַר דעם אַלגעמיינעם שלום אין אייראָפּאַ.

דאָ הערשט די מיינונג, אַז ענגלאַנד וועט פערמיטלען וועגען איינשטעלען נאָרמאַלע בעציהונגען צווישען פוילען און ליטע.

60-יעהריגער געבורטסטאָג פון פּראָפ. לעאָפּאָלד פרוינד.

ווין. (יט"אַ). אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 60-יעהריגען געבורטסטאָג פון גרינדער פון דער רענטגען-טעראַפּיע פּראָפ. לעאָפּאָלד פרוינד איז אין ווינער אוניווערזיטעט פאָרגעקומען אַ פייערונג, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון דער וויסענשאַפטליכער וועלט פון עסטרייך, דייטשלאַנד און פיל אַנדערע לענדער. צו דער פייערונג זענען אָנגעקומען הונדערטער בעגריסונגס-דעפּעשען. פּראָפ. לעאָפּאָלד פרוינד האָט פערעפענטליכט ביז איצט 260 אָפּהאַנדלונגען וועגען רענטגען-דיאַגנאָסטיק און רענטגען-טעראַפּיע, וואָס האָבען בעדייטענד בערייכערט און בעפרוכפערט דעם דאָזיגען צווייג פון דער מעדיצין-וויסענשאַפט.

אַ הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזערע געעהרטע פריינד

ר' אהרן דניאל וואַלאַך שו"ב און פרוי

צו דער חתונה פון זייער זוהן

ה' יצחק מאיר

מיט פרל. ציריל לייזעראוויטש

מיר ווינשען די עלטערן פיל נחת און דאָס יונגע פּאָר — אַ עביג גליקליך צוזאַמענלעבען.

משה יאַשונסקי און פרוי.

די פּויליש-ליטווישע אונטערהאַנדלונגען.

וואַרשאָ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). נעכטען איז אָנגעקומען קיין וואַרשאָ די ליטווישע דעלעגאַציע, כדי צו בעגייען די אונטערהאַנדלונגען מיט דער פּוילישער דעלעגאַציע.

די ליטווישע דעלעגאַציע בראש מיט'ן מיניסטער זאַאיגאַס האָט געזאָלט פרייטאָג אָנקומען קיין וואַרשאָ, נאָר זי איז פערהאַלטען געוואָרען אין קעניגסבערג.

פאַר דער דעלעגאַציע זענען געווען אָנגעגרייט אַפּאַרטאַמענטען אין האָטעל „בריסטאָל", וואו זי איז אויך פאָרפאָהרען.

היינט האָט די דעלעגאַציע בעוויזען צו אָפּהאַלטען אַ קורצע פאָרבערייטונג, און איז שפּעטער אַוועק בעטראַכטען די שטאָט.

פאַר אַ זשורנאַליסט האָט דער מיג. זאַאינאַס דערקלערט, אַז די אייגענטליכע אונטערהאַנדלונגען וועלען זיך אָנהויבען מאָנטאָג. (ד. ה. היינט) אין דעם טאָג וועט ער אויך אָפּהאַלטען קאָנפערענצען מיט'ן אָנפיהרער פון דער פּוילישער דעלעגאַציע און מיט'ן אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי.

די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט האָט אַרויסגערופען דער פאַקט, וואָס מיט דער ליטווישער דעלעגאַציע זענען גישט אָנגעקומען קיין זשורנאַליסטען, בעת אַזעלכע האָבען, לויט פריהערדיגע ידיעות יאָ געזאָלט קומען קיין וואַרשאָ.

די ליטווישע דעלעגאַטען האָבען דערקלערט, אַז זיי וועלען אָנקומען אין די נאָהענטסטע טעג, אָבער פון אַ גוט-אינפאָרמירטער קוועלע דערוויסט מען זיך, אַז וואַלדעמאַראַס האָט אין דעם לעצטען מאָמענט פערווערט די זשורנאַליסטען צו פאָהרען קיין פוילען.

די בעטייליגונג פון יודען

אין דער פייערליכקייט פון ליטעס אונאָבהענגיגקייט.

קאָוונאָ. (י.ט.א.) אין די פייערונגען לכבוד דער 10-יעהריגער עקזיסטענץ פון אונאָבהענגיגען ליטע, האָבען גענומען אַנ'אַקטיווען אַנטייל די נאַציאָנאַלע רעליגיעזע און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס פון ליטווישען יודענטום. אין די שוהלען זענען אָפּגעריכט געוואָרען תפילות. אַ רייה יודישע פערזענליכקייטען האָבען בעקומען אָנדענקונגס-מעדאַלען. אויף דער איינלאַדונג פון דער רעגירונג האָט דער פּאָרזיצער פון דער געזעלשאַפט „עזרה" דר. ש. וואָלף געהאַלטען אַ רעדע דורך ראַדיאָ אין יודיש וועגען דער בעדייטונג פון ליטעס אונאָבהענגיגקייט פאַר די ליטווישע יודען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די יובילעי-פייערונגען האָט מען געהאָפט אויף אַ ווייט-געהענדע פּאָליטישע אַמנעסטיע אין ליטע. די דאָזיגע האָפנונג איז אָבער נישט פערווירקליכט געוואָרען אין גאַנצען. פון די צאָהלרייכע יודישע פּאַראַיטיילטע זענען בעפרייט געוואָרען אויפ'ן גרונד פון דער אַמנעסטיע סך-הכל דריי פערזאָן.

———:o:———

ערב דעם פארלעז פון פעקין.

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.) אין פעקין איז ערקלערט געווארען בעלאגערונגס-צושטאנד. יאפאן וועט היטען די ארדנונג בעת די דרום-ארמעע וועט פארנעהמען פעקין. צווישען דער אפטרעטענדער ארמעע אין דער דרום-ארמעע קומען פאר אונאויפהערליכע קאמפען.

שאנכאי, 20 (ספ. טעל.) פון צינאנפו איז מען מודיע, אז אויף די גאסען ליגען לעת עתה נישט צו-קבורה געבראכטע טויטע קערפערס. דער שטאדט דראהט אנ'עפידעמיע. בעת די קאמפען אין צינאנפו זענען דער'הרג'עט געווארען אנ'ערך 3000 כינעזער.

טאקיא, 20 (ספ. טעל.) די יאפאנישע מאכט איז אין דער מיינונג, אז דער מאראלישער מצב פונ'ם טשאנגסאלינס מיליטער איז אזוי שפל, אז זיי וועלען נישט זיין ביכולת אויסצוהאלטען די אטאקע פון די נאציאנאליסטען אונטער פעקין און טיאן-טזין.

אויב דאס צפון-מיליטער וועט זיך צוריקציהען קיין מאנדזשוריען, האבען די יאפאנער בדעה זיי צו ענטוואפענען אין שאן-האי-קוואן.

טאקיא, 20 (ספ. טעל.) די יאפאנישע רעגירונג האט איבערגעגעבען דער פעקינער רעגירונג א תשובה אויף דער נאטע מיט א פראטעסט געגען די געשעהענישען אין טצינאנפו.

אין דער נאטע ווערט פעסטגעשטעלט, אז דאס יאפאנישע מיליטער וועט פערבלייבען אין כינא ביז ס'וועט נישט אויפהערען דער בירגער-קריג, און אין איהר ווערט אונטערגעשטראכען, די נויטווענדיגקייט צו שליסען א שלום צווישען דער צפון- און דרום-רעגירונג.

פעקין, 20 (ספ. טעל.) דאס צפון-מיליטער זאל האבען איבערגעגאנגען אין א קאנטר-אפענזיווע און אויסגעראטען 3 דיוויזיעס דרום-מיליטער.

אין פעקין האבען זיך אנגעהויבען אנטי-יאפאנישע אומרוהען. די יאפאנער פערלאזען פעקין.

באמבען-אטענטאט אויפ'ן תליון

וועלכער האט אויסגעפיהרט דעם אורטייל איבער סאקא און וואנצעטי.

ניו-יארק, 20 (ספ. טעל.) אויפ'ן אמעריקאנער תליון עליאט, וועלכער האט אויסגעפיהרט דעם טויט-אורטייל איבער סאקא און וואנצעטי איז געמאכט געווארען א באמבען-אנפאל. דער תליון איז אבער ארויס אונבעשעדיגט.

דער טומעל ארום ארעסט פון ארטיסט רוניטש.

ער איז געברענגט געווארען קיין ווארשא.

ווארשא, 20 (טעלעפאניש) די ענטדעקטע צוויי שפיאנאזש-אפערעס אין פוילען, פון ווינאגראדאוו אין קראקא און דעם ארטיסט רוניטש אין ראוונא האבען ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג אין דער עפענטליכער מיינונג. מ'ווייזט אן, אז ביידע שפיאנאזש-ארגאניזאציעס האבען געהאט א קאנטאקט מיט די דיפלאמאטישע פארשטעהער פון א שכנות'דיגער מלוכה. ווינאגראדאוו איז געווען א בעאמטער פון דער געזאנדשאפט פון א אויסלענדישער מלוכה און רוניטש איז געווען דער שעף פון „טשעקא" אין אדעס און האט אין זיין ארטיסטישער קאריערע מיטגעארבייט מיט וויערא כאלאדנאיא, וועלכע איז פער'סמ'ט געווארען דורך די רוסישע מאנארכיסטען פאר פיהרען שפיאנאזש לטובת די סאוויעטען.

רוניטש איז געברענגט געווארען קיין ווארשא און איינגעזעצט געווארען אין ארעסט פון דער פאליטישער פאליציי.

וואלדעמאראס אויף דער רייזע

וויל ווירקען אין ענגלאנד און פראנקרייך לטובת ליטע.

קאוונא, 20 (ספ. טעל.) דער ליטווישער פרעמיער וואלדעמאראס איז ארויסגעפאהרען קיין לאנדאן. וואלדעמאראס וועט אין דער ערשטער רייהע אדורכרעדען מיט'ן ענגלישען אויסערן-מיניסטער וועגען די פויליש-ליטווישע בעציהונגען, טשעמבערלען זאל האבען אויסגעדריקט זיין גרייטקייט צו פערמיטלען אין דערמאנטען ענין. וואלדעמאראס וועט אין דעמזעלבען ענין אויך פאהרען קיין פאריז און ווירקען לטובת ליטע.

שטעק-בריף נאך דעפ. סאכאצקי.

ווארשא, 20 (טעלעפאניש) ווי מיר דערוויסען זיך, זוכט די פאליציי דעם קאמוניסטישען דעפוטאט סאכאצקי, וועלכען דער סיים האט ארויסגעגעבען דער פראקוראטור.

עס זענען ארויסגעשיקט געווארען שטעקבריף, ווייל לויט אלע וואהרשיינליכקייטען געפינט זיך נאך דעפ. סאכאצקי אין פוילען.

ארעסטען צווישען די מיטגלידער פון „אונדא"

זיי ווערען בעשולדיגט אין פאליטישען מארד.

לעמבערג, 20. (טעלעפאניש). די פאליציי האט אדורכגעפיהרט ארעסטען צווישען די מיטגלידער פון דער אוקראינישער נאציאנאלער ארגאניזאציע „אונדא" צוליב'ן פערדאכט, אז זיי האבען געוואלט אויספיהרען א פאליטישען מארד איבער מיכאל קאפאטש, וועלכער איז בעת די לעצטע וואהלען געווען א הייסער אנהענגער פון דער רעגירונג. עס זענען ארעסטירט געווארען: וולאדיסלאוו מיזוק; סטעפאן קיעוו, יאן און דימיטרי קוקאוו, וועלכע זענען בעפאלען קאפאטש און איהם געמאכט עטליכע שווערע וואונדען מיט מעססערס.

אנפראגע אין ענגל. פארלאמענט

וועגען שלום שווארצבארד'ן.

לאנדאן, 20 (יט"א, טעלעגראפיש). קאלאנעל ווערזשוואוד האט אנגעפרעגט אין פארלאמענט דעם קאלאניעס-מיניסטער עמערי, פארוואס מ'האט נישט ארייגעלאזט שלום שווארצבארד'ן קיין ארץ-ישראל. מינ. עמערי האט געענטפערט, אז דאס איז נישט אנבעלאנגט אן נציב העליון, אז ער וועט זיך אינפארמירען ביי דער א"י-רעגירונג און דאן געבען אנ'ענטפער.

געשטארבען פעליקס דויטש.

בערלין, 20 (יט"א, טעלעגראפיש). דא איז פלוצים געשטארבען דער דירעקטאר פון דער אלגעמיינער עלעקטריציטעטס - געזעלשאפט (אעג) פעליקס דויטש. ערשט מיט א פאר טאג צוריק האט מען געפייערט זיין 70-יאהריגען געבורטס-טאג. דויטש איז געווען א שוואגער פון וואלטער ראטענוי און פון אמעריקאנער באנקיר קאהן. פרעזידענט הינדענבורג אין מינ. מארקס האבען צוגעשיקט קאנדאלענצען צוליב'ן טויט פון דויטש'ן.

יודישע קהלות אין יוגאסלאוויען.

בעלגראד, (י.ט.א.) לויט דער מיטטיילונג פון גענעראל-סעקרעטאריאט פון פערבאנד פון די יודישע קהלות עקזיסטירען איצט אין יוגאסלאוויען 111 יודישע קהלות. אין דער צאהל געפינען זיך 70 אשכנזישע קהלות, 32 ספרדישע, 6 אשכנזיש-ארטאדאקסישע און 3 געמישטע קהלות.

יוד. קאמער-טעאטער פאהרט קיין פאריז.

בערלין, 20 (י.ט.א. טעלעגראפיש) נאך די ערפאלגען, וואס דער מאסקווער יודישער קאמער-טעאטער האט דא געהאט, איז ער ארויסגעפאהרען קיין פראנקפורט. פון דארט זאל ער פאהרען קיין פאריז. מ'רעכענט, אז אויף זיין צוריק-רייזע אין הערבסט, זאל זיך דער קאמער-טעאטער ווידער אפשטעלען אין בערלין.

ציון. אויספארשונגס-קאמיסיע אין אמעריקא.

ניו-יארק, 20 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די אמעריקאנער ציוניסטישע ארגאניזאציע האט בעשלאסען צו בעשטימען אנ'אומפארטייאישע קאמיסיע, וואס זאל אויספארשען די בעשולדיגונגען פון דער אפאזיציע, אז די ארגאניזאציע איז בעגאנגען שריט, וועלכע האבען געבראכט פאליטישע און ארגאניזאציאנעלע שאדענס דער בעוועגונג.

די קאמיסיע זאל בעשטימט ווערען דורכ'ן פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פראפ. ווייצמאן.

ניו-יארק, 20 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין מעלמאר (ניו-דזשערסיי) קומט פאר די 25-טע יעהרליכע רבנים-קאנפערענץ פון גאנץ אמעריקא. צוו. אגד. האט די קאנפערענץ אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער ס'ווערט געפאדערט, אז אין דער יודישער אגענץ זאל בעשטימט ווערען א ארט פאר די פערטרעטער פון אמעריקאנער רבנים.

אמעריקאנער הלואה פון 3 מיליאן דאלאר

בעשטעטיגט דורכ'ן קוראטאריום פון נאצ. פאנד.

ירושלים, (י.ט.א.) ווי די יורישע טעלעגראפען-אגענטור דערוויסט זיך, האט דאס דירעקטאריום פון יודישען נאציאנאל-פאנד אין ירושלים. נאך א לענגערער קאנפערענץ מיט ה' מארעק שווארץ, וועלכער איז ספעציעל געקומען קיין ירושלים, בעשטעטיגט דעם פראיעקט פון דער הלואה, וואס איז געשאפען געווארען דורכ'ן פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע ה' לואי ליפסקי מיט א גרופע אמעריקאנער פינאנסיסטען.

די הלואה בעטרעפט 3 מיליאן דאלאר צו 6 און א האלב פראצענט יעהרליך און וועט אמארטיזירט ווערען אין משך פון 20 יאהר. א העלפט פון דער הלואה-סומע וועט בעקומען דער יודישער נאציאנאל פאנד, די איבריגע איין און א האלבען מיליאן דאלאר וועט בעקומען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל. א דאנק די הלואה-סומען וועלען בעדייטענד פערשטארקט ווערען א רייה אויסבוי-ארבייטען אין ארץ-ישראל.

א פולע העברעאישע איבערזעצונג פון קאראן.

ירושלים. (י.ט.א.) ד"ר יוסף ריוולין האט פערענדיגט א פולע וויסענשאפטליכע העברעאישע איבערזעצונג פון קאראן. דאס ווערק וועט אין קורצען ערשיינען אין פערלאג „דביר", וואס ווערט אנגעפיהרט דורך ח. נ. ביאליק.

אין דער ירושלים'ער ציטאדעל דארף די טעג געעפענט ווערען אנ'אויסשטעלונג פון יודישען מאלער חיים ליפשיץ. וואס ענטהאלט 20 אילוסטראציעס צום קאראן. צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע ווערען ארויסגעשטעלט בילדער, וואס אילוסטרירען דאס הייליגע בוך פון די מחמדאנער.

מחנות יונגע טאלאנטען ווארטען אויף דער ערעפנונג פון ישיבת חכמי לובלין

120 רבנים און רביים שליט"א, 50 טויזענד יודען פון גאנץ פוילען האבען אנטייל גענומען אין דער גרונדשטיין-פייערונג פון ישיבת חכמי לובלין

קאמוניקאט.

וויכטיג פאר מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע

מיר האבען זיך דערוויסט פון פאקטען, אז די ג' מחותנים, וואס האבען דורכאויס געוואלט בעהייגען זייערע שמחות מיט אונזער קונסט-מוזיק, האבען דאך דאס נישט עררייכט צוליב דעם, וואס זיי האבען זיך נישט פערשטענדיגט דירעקט מיט אונז אליין און דורכדעם האבען זיי געהאט פיל ערגערונג און פערדרוס. מיר מעלדען דעריבער די ג' ה"ה מחותנים אז זיי דארפען זיך גיטיגסט ווענדען צו אונז אליין דירעקט אהן יעדע פערמיטלונג. נור דאן גאראנטירען מיר צו פערשאפען גרויס פערגעניגען די מחותנים און געסט דורך אונזער קונסט-מוזיק, וועלכע בעצויבערט און בעגייסטערט אלע אנוועזענדע.

גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז מיר נעהמען אן נור אזעלכע פערוויילונגען און חתונות, וואס זענען נישט פערבונדען מיט חלול שבת חלילה. דעריבער האפען מיר, אז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי. מיט האכאכטונג

מוזיק-קינסטלער געברידער טויבע.

די ג' בעלי-שמחות ווערען געבעטען זיך צו ווענדען אויף פאלגענדע אדרעסען:

ק. טויבע, נייע ציגעל-גאס 22 | י. טויבע, אלעע 1. מאי 18

בעמערקונג: מעסיגע פרייזען! פאר אונבעמיטעלטע—אויסנאהם-פרייזען!

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

פאהרט איהר אויף ערהאלונג געדענקט!

דאס איהר מוזט איינקויפען אייערע קאסמעטיק

ווי: פערפומען, זייפען, געזיכטס-קרעמען, פודער

נור אין די ביליגסטע קוועלע —פון דער ערשטער— קאנקורענץ-פערפומעריע

S. BUCHWEITZ, PIOTRKOWSKA 22

Telefon Nr. 31-43.

א הערצליכען פאהר-געזונד

ווינשען מיר אונזער פרעזעס

ה' מאיר אוניקאווסקי

צו זיין אבפאהר קיין קריניצע.

אין נאמען פון אלע מיטגלידער

די פערוואלטונג פון יודישען געפליגעל-הענדלער-פעראיין

417 אין לאדז, פאמארסקא 17.

שפאט ביליג!

גרויסער שטרימפ-פערקויף

זיידען-פלאר, פילדעקאס, וואש-זיידע, קונסט-זיידע, פערשיד. שקארפעטען, הענדשקעס אין אלע סארטען,

ווי אויך זעמטליכע גאלאנטעריע-ווארען

עמפפעהלט צו קאנקורענץ-פרייזען דאס ניי-ערעפענטע

שטרימפ- און גאלאנטעריע-געשעפט אויף

פאלודניאווא 15, פראנט. געוועלב

געדענקט דעם אדרעס! רעיעלע בעהאנדלונג!

„נייער פאלקסבלאט"

לאָדז. 21 מאי 1928

לאָדז. 21 מאי 1928

די עקספּאָזע פון מין. זאַלעסקי.

די עקספּאָזע פון אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי איז נישט געווען קיין אָפּשאַצונג פון די אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליטישע פערהעלטענישען און די שטעלונג פון פּוילען צו זיי, נאָר איז געווען אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט פון אויסערן־מיניסטעריום, פאַר די לעצטע 2 יאָהר. זעלבסטפערשטענדליך האָט דער מיניסטער ביי די קיצעלדיגע פּאָליטישע פראַגען געמוזט אָנווייזען די שטעלונג, אָן וועלכער פּוילען האַלט זיך. דער מיניסטער האָט געהאַלטען זיין עקספּאָזע גלאַטיג, ריין פּראָטאָקולאַריש, האָט זיך לאַנג אָפּגעשטעלט אויף די גוטע זייטען פון דער פּוילישער פּאָליטיק און אויף איהרע ערפאָלגען און איז שנעל אַדורכגעגאַנגען, ווען ס'האָט געהאַלטען ביי געוויסע פּאָליטישע שווערקייטען אין בעצוג צו אַנדערע מלוכות.

ס'איז קלאָר, אַז אַלעמענס אויפמערקזאַמקייט איז געווען געווענדעט אויף די אָפּזאַצען פון מיניסטער זאַלעסקיס עקספּאָזע, ווען ער האָט גערעדט וועגען פּוילענס נאָהענטסטע שכנים, מיט וועלכע די בעציהונגען זענען נאָך נישט אינגאַנצען רעגולירט, דהיינו, דייטשלאַנד, רוסלאַנד און ליטע.

בנוגע דייטשלאַנד האָט דער מיניסטער אָפען ערקלערט, אַז ער איז בכלל נישט אָפּטימיסטיש, אַז אין דער נאָהענטסטער צוקונפט זאָלען די בעציהונגען זיך פערבעסערען. דערביי האָט דער מיניסטער אויף אַ זעהר דיפּלאָמאַטישען אופן נישט געוואָלט אָנריהרען די איצטיגע דייטשע רעגירונג, נאָר האָט בעשולדיגט אין נישט דערלאָזען צו פריינדשאַפטליכע בעציהונגען צווישען ביידע לענדער געוויסע געזעלשאַפטליכע ספערען, וועלכע האָבען אַ גרויסען איינפלוס אויף דער דייטשער פּאָליטיק, און ווי ס'זעהט אויס, קוקט פּוילען שטאַרק זיך צו צו די פראַנצויזיש־דייטשע אונטערהאַנדלונגען, וועלכע קענען אַמאָל פאָרקומען אויפ'ן חשבון פון ענדערונגען אין ווערסאַלער טראַקטאַט אין די פּונקטען, וואָס זענען נוגע פּוילען. האָט טאַקע דער מיניסטער ערקלערט אָפען, אַז פּוילען איז זיכער, אַז דער פּויליש־פראַנצויזישער פריינדשאַפטס־בונד וועט זיכער נישט דערלאָזען, עס זאָל זיין רייד וועגען טעריטאָריאַלע ענדערונגען אין די פּוילישע מערב גרעניצען. פון דעם אָפּזאַץ פון מיניסטער זאַלעסקיס רעדע איז צו זעהן, אַז דייטשלאַנד האָט זיך נאָך ביז איצט נישט אָפּגעזאָגט פון איהרע שטרעבונגען צו רעווידירען די גרעניצען מיט פּוילען.

וואָס שייך ליטע האָט אין מיניסטער זאַלעסקי'ס רעדע נאָך געקלונגען דער עכאָ פון מאַרשאַל פּילסודסקיס טעטיגקייט אין גענף. האָט דער מיניסטער טאַקע ערקלערט, אַז פּוילען איז פולשטענדיג גרייט צו שלום מיט ליטע, זי האָט אָבער געדולד צו וואַרטען ביז ליטע וועט זיך אויסניכטערען און וועט קומען צו די אונטערהאַנדלונגען מיט אַ ווילען צו שלום. אין דער עקספּאָזע איז אָבער ענערגיש בעטאָנט געוואָרען, אַז ס'קען קיין שום מיינונג נישט זיין וועגען דעם, אַז אין די אונטערהאַנדלונג, מיט ליטע זאָלען בעטראַכט ווערען טעריטאָריאַלע פראַגען, די ראָזיגע ווענדונג איז זיכער געמאַכט געוואָרען צו דער נאָהענטסטער סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראַט, צו וועלכער ליטע וויל ווידער אַמאָל אַפּעלירען.

צום סוף בנוגע רוסלאַנד. דער מיניסטער האָט קאָנסטאַטירט, אַז די בעציהונגען זענען נישט בעסער געוואָרען, זיי זענען אָבער אויך נישט ערגער געוואָרען. די אונטערהאַנדלונגען וועגען נישט־אַגרעסיע־אָפּמאַך און וועגען האַנדעלס־אונטערהאַנדלונגען ווערען ווייטער געפיהרט אין אַ פריינדשאַפטליכער אַטמאָספער און מ'לעבט מיט האָפנונגען, אַז זיי וועלען גינסטיג פערענדיגט ווערען.

מ'קאָן נישט אָפּלייקענען, אַז בכלל איז די רעדע פון אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי געווען דורכגעדרונגען מיט אויפריכטיגען פּאַציפיזם, דערביי זענען געמאַכט געוואָרען אַלע פאָרבעהאַלטען, ווען ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען דער גרויסקייט און פּרעסטיזש פון פּוילען. דאָס האָט זיך אַרויסגעפיהלט, ווען דער מיניסטער האָט גערעדט וועגען דער פעלקער־ליגע און וועגען דער אַמעריקאַנישער שלום־פאָרשלאַג. פּוילען איז, ווי מ'קאָן דאָס אַרויסדרינגען פון זאַלעסקיס רעדע, פאַר אַנ'אייביגען שלום ביי דעם איצטיגע „סטאַטוס־קוואָ", זאָל אָבער דער „סטאַטוס־קוואָ" בעריהרט ווערען, האָט שוין פּוילען פערשידענע פאָרבעהאַלטען. פון מיניסטער זאַלעסקיס רעדע האָט מען אָבער פאָרט נישט געקענט קליגער ווערען, בנוגע דעם, וואָס ער האָט מיט אַ קורצער צייט צוריק געטון אין רוים, הגם דער מיניסטער האָט אָפּגעלייקענט אַלע „פאַנטאַסטישע קלאַנגען", אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רייזע, וואָס איז אין דעם ענין יאָ אמת, דאָס האָט דער מיניסטער נישט געזאָגט.

יער.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון: 12—2 און פון 5—7. [illegible] אין לעמשניצע, נבנושער 17 פון 10—11 און פון 2—3

פּראָדוקטיוויזירונג פון די יודען אין סאָוויעט־רוסלאַנד.

שלום אש וועגען אַ נייעם טיפּ יודען אין רוסלאַנד. — מיר קאָנען נישט קוקען דער יודישער אָרימקייט אין די אויגען אַריין, זאָגט פאָלקס־קאָמיסאַר סעמאַשקאָ. — פאַבריקען פאַר יודישע אַרבייטער

אין דער אָנוועזענהייט פון אַ פול־געפּאַקטען אַודיטאָריום אין חתען יודישען מלוכה־טעאַטער האָט זיך פערענדיגט די „אָזעט"־לאָטעריי, וואָס האָט אַריינגעבראַכט אַ האַלבען מיליאָן רובל פאַר יודישער קאָלאָניזאַציע אין סאָוועט־רוסלאַנד.

אַ שטאַרקען איינדרוק האָט ביי דער עפענונג פון דער פערזאַמלונג געמאַכט די רעדע, וואָס שלום אַש האָט געהאַלטען. „איך געפין זיך אין ראַטען־רוסלאַנד ערשט איינינע טעג — האָט אַש געזאָגט — אָבער איך קען שוין זעהען, אַז ראַטען־רוסלאַנד האָט געשאַפען אַ גאָר נייעם טיפּ פון אַ יוד. דאָס איז נישט דער יוד דער שענקער, נישט דער יוד דער פּראָצענטניק פון די צאַרישע צייטען. איך זעה דאָ איצט פאַר זיך אַ געזונדען טיפּ יודען, אַ טיפּ, וואָס וועט מיט זיין פּראָדוקטיוויטעט און מעכטינקייט ברענגען אַ ברכה פאַר'ן גאַנצען יודישען פאָלק.

שלום אַש האָט אויך אויסגעדריקט זיין בעגייסטערונג, וואָס ער זעהט אין טעאַטער־זאַל פון דער לאָטעריי אויך קריסטען. „דאָס ערשטע מאָל אין מיין לעבען — האָט ער געזאָגט — שטעה איך פאַר אַנ'עולם, מיט וועלכען איך ווייס נישט ווי צו רעדען, ווייל דאָ זענען פאַראַן אַ היבשע צאָהל נישט־יודען. דאָס בעווייזט מיר, אַז די יודישע ערד־איינאָרדנונג איז אַ זאַך, אין וועלכער עס זענען פּעראינטערעסירט דאָ נישט בלויז די יודען. דאָס ערשטע מאָל שטעה איך פאַר יודישער אַנגעלעגענהייט, אין וועלכער עס זענען פּעראינטערעסירט נישט־יודען גלייך מיט יודען".

מיט אַ רעדע ביי דער ערעפנונג־צערעמאָניע פון דער לאָטעריע איז אויך אַרויסגעטרעטען דער פאָלקס־קאָמיסאַר סעמאַשקאָ. מיר קענען נישט שלאָפען רוהיג — האָט ער געזאָגט — מיר קאָנען נישט קוקען דער יודישער אָרימקייט גלייך אין פּנים אַריין, ביז וואַנען מיר וועלען נישט אַריינציהען די גאַנצע יודישע אָרימקייט אין פּראָדוקטיווער אַרבייט אויף ערד, אין די פאַבריקען און אין די וואַרשטאַטען. איך בין אַליין געווען אין די יודישע קאָלאָניעס און געזעהען ווי די יודען זענען צוגעבונדען געוואָרען צו דער ערד.

*

לויט אַ בעשטימונג פון צענטראַלען אויספיהר קאָמיטעט פון דער ראַטען־רעגירונג מיט דער אונטערשריפט פון קאַלינען, וואָס איז די טעג פערעפענטליכט געוואָרען, וועלען די פונקציעס פון רעגירונגס־קאָמיטעט „קאָמזעט", וואָס האָט זיך ביז איצט בעשעפטיגט בלויז מיט יודישער קאָלאָניזאַציע, פערברייטערט ווערען. דער „קאָמזעט" ווערט, לויט דער ראָזיגען בעשטימונג, בעפולמעכטיגט צו בעשעפטיגען זיך אויך מיט דער הילף פאַר האַנדווערקער און אינדוסטריאַליזאַציע פון די יודען. די ראָזיגע בעשטימונג איז פון אויסערגעוועהנליכער וויכטיגקייט, ווייל דאָס הייסט, אַז די ראַטען־רעגירונג איז איצט גרייט צו העלפען דער יודישער אינדוסטריאַליזאַציע אויף דעם זעלבען אופן און אין אַזאַ מאַסשטאַב ווי דאָס ווערט געטון בנוגע דער יודישער קאָלאָניזאַציע. אין ביוראָ פון „קאָמזעט" האָט מען ערקלערט דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור, אַז דערווייל וועט דער „קאָמזעט" נאָך קאָנצענטרירען זיין טעטיגקייט אויף יודישער קאָלאָניזאַציע, ער וועט אָבער איצט שוין צוטרעטען אויסצואַרבייטען ברייטע פּלענער פאַר יודישער אינדוסטריאַליזאַציע.

ווי די פיהרער פון „קאָמזעט" האָבען ערקלערט, וועלען איננגיכען געעפענט ווערען אויף וואָלין צוויי גרויסע גלאָז־פאַבריקען, כדי צו פערלייכטערן דאָרט די לאַגע פון דער יודישער אָרימקייט. איין פאַבריק ווערט געפּלאַנט אין דער שטאָט פּאָלאָנע און די צווייטע אין קראַסנאָסטאַוו. אין ביידע פאַבריקען וועלען בעקומען אַרבייט ביז 800 יודען. אַ טייל פון דער יודישער יוגענד אויף וואָהלין וועט אויך אַריינגעצויגען ווערען אין די צוקער־פאַבריקען. אין פּאָלאָנע וועלען פופציג יודישע מיידלעך בעקומען אַרבייט אין די סקלאַדען פון שמאַטעס. עס ווערט אויך געפּלאַנט צו עפענען צוויי גרויסע שניידער־פאַבריקען, איינע אין מאָהילעוו און די צווייטע אין באָברויסק. ביידע פאַבריקען וועלען געבען בעשעפטיגונג זעקס און אַכט הונדערט יודען, אויסער דעם, וועלען יודען אויך איצט אַריינגעצויגען ווערען מעהר אין די גרעסערע אינדוסטריעס אַלס אַרבייטער.

דער קאָמיסאַריאַט פון אַרבייט אויף אוקראַינע האָט איצט אונטערגעשריבען אַנ'אָפּמאַך מיט'ן טרעסט „ראָנקויל" וועגען שיקען יודען פון די שטעטלעך אויף אַרבייט אין די קויהלען־גרובען פון טרעסט אין דאָנער געגענד. די גרופּען יודישע אַרבייטער פון די קליינע שטעטלעך וועלען דערווייל אָנקומען בלויז אין אַכט קויהלען־שאַכטען און אין צוויי אַנטראַציטישע שאַכטען (יט"אַ).

די נייע „פרויען־געפאַהר".

צי איז די סכנה טאַקע אַזוי גרויס?

א בריף פון לאָנדאָן
פון וויליאַם צוקערמאַן.

1.

אויב מענער וועלען זיך בעצייטענס נישט אַרומזעהען און וועלען נישט פערפעסטיגען זייערע פּאָזיציעס, זענען זיי פערלוירען. דער שונא געהט אויף זיי אין זייגע מיליאָנען. ער שטעהט שוין ביים טיר, מען קען שוין הערען זיינע טריט. באַלד, באַלד וועט ער אַריינמאַרשירען אין די מענערישע פעסטונגען און דאַן קומט אַ סוף צו דער לאַנג־יעהריגע הערשאַפט. גרויסקייט און וויכטיגקייט אין דער וועלט. מענער וועלען רעדוצירט ווערען צו דער שטופע פון שקלאַפען און דינער, וועמענס איינציגע אַרבייט בעשטעהט אין בערינגען זייערע הערשער און וועלכע לעבען בלויז אין דעם זכות פון זייערע האַרען.

די ראָזיגע שווערע נבואה קומט יעצט פון ענגלאַנד. נאָר זי בעציהט זיך נישט בלויז אויף ענגלאַנד, נאָר אויף מענער פון דער גאַנצער וועלט. איבעראַל זענען יעצט מענער אין גרויס געפאַהר. זייער קעניגליכער טראָן שאָקעלט זיך איבער דער גאַנצער וועלט און אָט, אָט וועט ער באַלד איינפאַלען און די וועלט וועט דאַן דורכמאַכען די גרעסטע רעוואָלוציע אין פערגלייך מיט וועלכער די איבערקעהרעניש אין רוסלאַנד יעצט און אין פראַנקרייך מיט אַ 150 יאָהר צוריק זענען בלויז קינדער־שפּילעכלעך.

דער שונא, וועלכער דראָהט מיט אַזאַ אומגליק איז אייגענטליך נישט קיין נייער. עס איז דער אַלטער, אַלטער גרויזאַמער שונא, געגען וועמען מענער האָבען געקעמפט מיט צעהנדליגער טויזענדער יאָהרען צוריק און איהם בעזיגט, נאָר יעצט איז ער ווידער שטאַרק און גרויס געוואָרען און ער דערהייבט זיך זיין אַלטע קעניגרייך צו ערווערבען און אין איין וועגם שוין אויך זיך אָפּרעכענען מיט די מענער פאַר די צעהנדליגער טויזענדער יאָהרען פון פערשקלאַפונג, אָט דער שרעקליכער, גרויזאַמער שונא איז נישט קיין אַנדערע ווי די פ ר ו י ! יאָ, די פרוי, זי, וועלכע איז אַמאָל געווען (ווי די קולטור־געשיכטע דערצעהלט אונז) די אמת'ע בעל־הבית'טע פון אונזער וועלט; וועלכע האָט אונז נישט נאָר געשמיסען קינדר־ווייז, געשלאָגען יונגעלווייז, נאָר אויך באַלעבאַטעוועט אַלס דערוואַקסענע. זי, וועמען די מענער האָבען מיט גרויס מיה און מאַטער ענדליך בעזיגט און אויסגעלערענט צו וויסען איהר פּלאַץ, זי געהט עס יעצט אַרונטערוואַרפען דעם מאַן פון זיין אַמאָליגער גדולה.

געקומען צו דער טרויעריגער נביאות איז מען יעצט אין ענגלאַנד דורך דעם, וואָס דער פּאַרלאַמענט האָט אָנגענומען אַ נייעם געזעץ, לויט וועלכען אַלע פרויען אין ענגלאַנד פון 21 יאָהר אַלט אָן וועלען בעקומען גלייכע שטימרעכט מיט מענער. ביז יעצט האָט אין ענגלאַנד אַזאַ געזעץ נישט עקזיסטירט. שטימרעכט האָבען געהאַט נאָר די פרויען, וועלכע האָבען מודה געווען, אַז זיי זענען שוין איבער 30 יאָהר אַלט, וועלכע זענען דערצו נאָך געווען פערהייראַט און האָבען געהאַט איינענע פערמעגענס, אַלע איבעריגע פרויען האָבען צוזאַמען מיט פערברעכער, משוגעים או[ן] זסתם שוואַכזיניגע קיין דעה אין דער פּאָליטיק פון לאַנד נישט געהאַט. האָט אָבער דער נישט־גוטער אַליין געדאַרפט אָנרעדען דעם יעצטיגען ענגלישען פּרעמיער מר. באַלדווינען און ער האָט זיך אין אַ וואַהל־רעדע אַרויסגערעדט, אַז אויב ער וועט ערוועהלט ווערען אַלס פּרעמיער וועט ער געבען פרויען גלייכע שטימרעכט מיט מענער. ווען אַ פּאָליטיקער זאָגט עפּעס צו מוז ער עס דורכפיהרען שפּעטער צי ער וויל עס, צי נישט. דאַרום האָט אויך מר. באַלדווין יעצט געמוזט דורכפיהרען זיין צוזאָג, און פון די קומענדע וואַהלען אָן וועלען שוין אַלע ענגלישע פרויען קענען שטימען גלייך מיט די מענער.

אין אַמעריקאַ און אין דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט, וואו פרויען האָבען שוין פון לאַנג די ראָזיגע רעכט, וועט מע [אפשר נישט אַזוי גרינג איינזעהען, וואָס דאָס איז פאַר אַזאַ גרויסער אומגליק פאַר דער וועלט או [פאַר וואָס מען דאַרף זיך אַזוי שרעקען וועגען דעם; אין ענגלאַנד אָבער ווייס מען בעסער. פאָרט עפּעס דאָס ציוויליזירטע און רעמאָקראַטישסטע לאַנד אין דער וועלט (אַזוי זעגען די ענגלענדער אַליין מודה). דאָ האָט מען אין דעם נייעם געזעץ דערזעהן אַנ'אמת'ן אומגליק פאַר'ן ענגלישען פאָלק און כמעט פאַר דער גאַנצער וועלט גרויסע שטאַאַטסמענער און די סאַמע גרעסטע צייטונגען פון לאַנד האָבען אויפגעהויבען אַזאַ געשריי אַזוי ווי די באָלשעוויקעס וואָלטען חלילה שוין באָמבאַררירט לאָנדאָן.

און וואָס בעשטעהט די ראָזיגע סכנה? גאַנץ פּשוט: נאָך דעם ווי דער נייער געזעץ וועט איינגעפיהרט ווערען, וועט ענגלאַנד האָבען 26 מיליאָן וועהלערס, פון די 26 מיליאָנען וועלען 12 מיליאָן זיין מענער און 14 מיליאָן פרויען, ד. ה. עס וועלען זיין מיט גאַנצע 2 מיליאָן מעהר פרויען וועהלערס, ווי מענער. אין אַנדערע ווערטער. די פרויען וועלען האָבען אַ פּאָליטישע מאַיאָריטעט. אין אַזאַ לאַנד ווי ענגלאַנד, וואו דאָס פּאָליטישע לעבען פערנעהמט אַזאַ פיהרענדע ראָלע, מיינט דאָס איינגענטליך, אַז די פרויען האָבען שוין געוואונען די וויכטיגסטע פּאָזיציע, אַז די פרויען זאָלען נאָר וועלען קענען זיי גאָר אין גיכען האָבען אַ מאַיאָריטעט פערשטעהער אין פּאַרלאַמענט. יעצט זענען אין דעם ענגלישען פּאַרלאַמענט פאַרהאַן בלויז זיבען פרויען. עס איז גאָר קיין צווייפעל נישט, אַז אין דעם קומענדען פּאַרלאַמענט, וועלכער דאַרף ערוועהלט ווערען נעכסטען יאָהר, וועלען שוין זיין צעהנדליגער פרויען. אַביסעל שפּעטער וועלען זיי קומען אין די הונדערטער. שוין יעצט ערוואַרטען אַלע, אַז אין דער קומענדער רעגירונג זאָל אַ פרוי, און אפשר מעהר ווי איינע, בעקומען אַמטען אַלס מיניסטאָרען און וואָס קען שוין דאַן פערמיידען דעם גרעסטען אומגליק פון אַלע, נעמליך אַז אַ פרוי זאָל ווערען אַפילו פּרעמיער־מיניסטער פון ענגלאַנד? דאָס איז זעהר און זעהר אַ מעגליכע זאַך, וועלכע מיר וועלען נאָך צוזעהען מיט אונזערע אייגענע אויגען אין דעם קומענדען יאָהר־צעהנדליגנג, און ווען דאָס וועט געשעהען, וואָס־זשע וועט שוין דאַן זיין מיט די מענער? די פרויען וועלען דאַן פערנעהמען די וויכטיגסטע אַמטען אין דער רעגירונג. זיי וועלען פון איבעראַל אַרויסשטופּען די מענער, זיי וועלען צולעצט פערכאַפּען דעם שטאַאַט אי גאַנצען און עס וועט נעהמען אַ סוף צו דער מענערישער וועלט.

אַזוי מאָהלען עס יעצט די גרעסטע ענגלישע צייטונגען דעם נייעם אומגליק, וועלכער קומט אויף אונז. אַזוי שטעלען זיי זיך עס פאָר די נייע געפאַהר, איז רען אַ וואונדער וואָס זיי שרייען און ליאַרמען אַזוי? וואָס אין פּאַרלאַמענט זענען 140 רעפּוטאַטען געווען געגען דעם געזעץ? (געשטימט ראַגעגען האָבען נאָר 10, די איבעריגע 130 זענען פּשוט נישט געקומען צו דער אָפּשטימונג). לעזט מען יעצט די גרויסע ענגלישע פּרעסע בעקומט דעם איינדרוק אַז ענגלאַנד און די גאַנצע וועלט שטעהען אויף דעם שוועל פון איינער פון די גרעסטע קאַטאַסטראָפען פון דער מלחמה אָן.

פּראָצעס פאַר ווירטשאַפטליכער קאָנטער־רעוואָלוציע

האָט זיך אָנגעהויבען אין מאָסקווע.

מ א ס ק ו ו ע, 20 (ספּ. טעל.) עהערנעכטען האָט זיך אונטערן פּאָרזיץ פון ווישינסקי אָנגעהויבען דער פּראָצעס פון 53 פּערזאָן, וועלכע זענען בעשולדיגט אין קאָנטררעוואָלוציאָנערע ווירטשאַפטליכע טעטיגקייט אין דאָנער קויהלען־גרובען־ראַיאָן. אַלס פּראָקוראָר טרעט אַרויס קרילענקאָ, אַלס פערטיידיגער 16 אָנגעזעהענע מאָסקווער אַדוואָקאַטען אויפ'ן פּראָצעס זענען אָנוועזענד 120 פּרעסע־פאָרשטעהער, צווישען זיי 60 אויסלענדישע, דער פּראָצעס וועט דויערען 4 וואָכען, דער פּראָצעס קומט פאָר אין דער געבייעדע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און ס'זענען רעזערווירט געוואָרען 1600 ערטער פאַר'ן פּובליקום.

ב ע ר ל י ן, 20. (ספּ. טעל.) „טעלעגראַפען־אוניאָן" טיילט מיט פון מאָסקווא, דער פאָרזיצענדער ווישונסקי האָט געעפענט די געריכטס־פערהאַנדלונגען מיט אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט בעטאָנט די פּאָליטישע בעדייטונג פון פּראָצעס, אין געריכטס־זאַל איז רעפּרעזענטירט דער דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס.

מ א ס ק ו ו א, 20. (א. וו.) צוליב דער פעראָרדנונג פון ג. פּ. או. איז אַרעסטירט געוואָרען דער פּראָפעסאָר פו[ן] דאָנער כעמישען אינסטיטוט וולאַדימירסקי, פּראָפ. וולאַדימירסקי ווערט בעשולדיגט אין ווירטשאַפטליכער קאָנטרעוואָלוציע און אין וועלען פערניכטען די קוילען־אינדוסטריע אין דאָנער קאָנט.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

שטורמישע זיצונג פון קהלה-פערוואַלטונג

פאַרשלאַג אויסצודריקען אונצוטרוי דעם קהלה-פּרעזעס.

די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג איז אַדורך זעהר שטורמיש. דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון דער קהלה-פערוואַלטונג פערשווייגט אַפילו וועגען דעם, אָבער... וועגר האָבען אָבער אויערען!...

די זיצונג האָט געעפענט, אַרום האַלב 12, דער פאָרזיצער פון דער קהלה-פערוואַלטונג ה' מינצבערג. נאָכדעם, ווי ס'איז בעשטעטיגט געוואָרען דער פּראָטאָקאָל פון דער לעצטער זיצונג האָט ראַזאָר אַרוו. ווייצמאַן אָפּגעגעבען אַנ'ערקלערונג אין צוזאַמענהאַנג מיט די ערקלערונגען פון פּרעזעס מינצבערג אויף דער פּרעסע-קאָנפערענץ, אַז די פאָלקס-פּאַרטיי האָט פאַר קיינעם און אויף קיין שום אופן נישט אַרויסגעזאָגט איהר שטעלונג אין דער פראַגע פון אַסיגנירען געלדער אויף דער אַקציע איבערצופיהרען האַנד-וועבער אויף קראַפט.

צווישען די קאָמוניקאַטען איז פאָרגעלייענט געוואָרען אַנ'אויפפאָרדערונג פון שטעטישען סטאַראָסטע (רעגירונגס-קאָמיסאַר), אַז די קהלה זאָל אין דער קורצסטער צייט צושטעלען אַ בודזשעט אויף דעם 1928 י. און די עטאַט-ליסטעס.

אויף דער אָנפראַגע פון ראַזאָר נייטאַן צי האָט מען אויף דער אויפפאָרדערונג געענטפערט, ערקלערט פּרעזעס מינצבערג, אַז ער האָט געענטפערט. לויט אַ פאָראָרדנונג ווערט דער ענטפער איבערגעלייענט. אינ'ם ענטפער, וואָס ס'האָט געשריבען דער פּרעזעס, ווערט געזאָגט, אַז אַזוי ווי די קהלה האָט ער איבערגענומען אין אַ פערנאַכלעסיגטען צושטאַנד, און האָט דערצו נאָך געדאַרפט באַלד אַדורכפיהרען די פּסח- און די קויהלען-אַקציעס, האָט ער זיך נישט געקענט פערנעהמען מיט'ן בודזשעט. איצט, ווען די אַרבייט איז שוין רעגולירט און די אַקציעס זענען שוין פערענדיגט, וועט ער שנעל פאַרבערייטען דעם בודזשעט.

דער ראַזינער בריף האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע אויפרעגונג ביי די ראַזאָרעס, איינער נאָכ'ן אַנדערען זענען שאַרף אַרויסגעטרעטען. די ראַזאָרעס: רוס, ציטרינאָווסקי, נייטאַן, בושעזשינסקי, האָפּמאַן, זעלמאַנאָוויטש.

ראַזאָר ציטרינאָווסקי שטעלט אַ פאַרשלאַג אויסצודריקען אונצוטרוי דעם פאָרזיצער, וואָס האָט זיך ערלויבט אויף אַזאַ טאַט.

אויף אַ פאַרשלאַג זענען אָבער נויטיג פיער אונטערשריפטען. טראָגען דאַן אַריין אַזאַ פאַרשלאַג די ראַזאָרעס: רוס, בושעזשינסקי, האָפּמאַן און מאַקאָווער.

פּרעזעס מינצבערג גיט דערויף איבער דעם פאָרזיץ דעם וויצע-פאָרזיצער ה' בערגער, וועלכער פיהרט אַדורך די אָפּשטימונג. דער פאַרשלאַג וועגען אונצוטרוי בעקומט 7 שטימען פאַר (ציוניסטען, „אונפּאַרטייאישע“, פּועלי-ציון, בונד) און פאַלט אַדורך.

מען טרעט דאַן צו צום ווייטערדיגען פּונקט פון דער טאָג-אָרדנונג — די וואַהלען פון מורה-הוראה ראָזענבערג וועגען בעשטימען איהם אַ שטייצע, ווייל ער האָט חתונה-געמאַכט אַ טאָכטער. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוגעבען איהם 1000 זלאָטעס.

עס איז אויך בעשטעטיגט געוואָרען דער פאָרשלאַג פון דער ווירטשאַפטס-קאָמיסיע צו רעמאָנטירען דאָס שטיבעל פון „חסד של אמת“ אויפ'ן בית-החיים.

דער פאַרשלאַג פון די ראַזאָרעס: זעלמאַנאָוויטש און ציטרינאָווסקי, אַז פאַר די בית-החיים אָנגעשטעלטע זאָל בעשטימט ווערען אַ תוספה און ס'זאָל פעסטגעשטעלט ווערען אַנ'איינהייטליכער געהאַלט איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען, ס'איז אָנגענומען געוואָרען צו העכערען די שכירות פון 160 אויף 250 זל. אַ חודש, פון 100 אויף 150 זל. א. אַז וו.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצואַרבייטען אַ רעגולאַמין פאַר די אַרבייטער און אָנגעשטעלטע (פראַגמאַטיק) פעסטשטעלען זייערע שכירות א. אַז. וו.

די פראַגע וועגען פערגיטיגונג פאַר דעם קאַנצעלאַריע-פּערזאָנאַל פאַר די איבער'שעה'ן אין די פאַר יו"ט טעג איז איבערגעגעבען געוואָרען דער ווירטשאַפטס-קאָמיסיע.

קלאַנגען, דער קהלה-ראַט זאָל פונאַנדערגעלאָזט ווערען.

פּרעזעס מינצבערג פערזיכערט, אַז די קלאַנגען האָבען נישט קיין גרונד.

נעכטען האָט זיך אין שטאָט פערשפּרייט, אַ קלאַנג, אַז די קהלה-פערוואַלטונג האָט בעקומען אַ פעראָרדנונג פון בילדונגס-מיניסטעריום, אַז דער קהלה-ראַט ווערט פונאַנדערגעלאָזט.

מיר האָבען זיך געווענדעט אין דער קהלה-קאַנצעלאַריע און צום פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג ה' מינצבערג, נאָך אינפאָרמאַציעס. אין ביידע ערטער האָט מען אונז פערזיכערט, אַז דער קלאַנג האָט נישט קיין שום גרונד. פּרעזעס מינצבערג האָט אונז איבערגעגעבען, אַז דעם דאָזיגען קלאַנג האָט ער געהערט נאָך מיט אַ צייט-צוריק און האָט זיך וועגען דעם אינפאָרמירט ביי די מאַסגעבענדע קרייזען אין וואַרשאַ, נאָר אויך דאָרט האָט מען איהם פערזיכערט, אַז דער קלאַנג איז גרונדלאָז.

„מיט דער שטייער-פּעטליע אויפ'ן האַלז“...

נעכטיגע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין.

נעכטען אין אָוונער איז אין לאָקאַל פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין פּיעטריקאָווער 10 פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע מיטגלידער פערזאַמלונג, צו וועלכער עס זענען געקומען אַנ'ערך 200 מיטגלידער.

די פערזאַמלונג עפענט מיט אַ גרויסער רעדע דער פּרעזעס פון פעראיין י. אייזנער. ער דערמאָהנט, אַז די פערזאַמלונג קומט פאָר אין אַ קריטישען מאָמענט פאַר'ן יודישען סוחר'טום, ווען די שטייער-פּעטליע הענגט איבער'ן האַלז פון סוחר און מ'האַלט זי ביים צוציהען, דאָס סוחרטום מוז דעריבער היינט מעהר ווי שטענדיג שטעהן אויף דער וואַך פון זייערע אינטערעסען, ה' אייזנער דערמאָהנט דאַן דעם יונג-פערשטאָרבענעם פּרעזעס פון פעראיין סאַלאַ פרעהליך און די פערזאַמעלטע בעעהרען זיין אָנדענק מיט אויפשטעהען פון די ערטער.

אַלס פאָרזיצענדער ווערט אויסגעוועהלט ר"ר פּראַשקער, וועלכער לאַדעט איין אַלס בייזיצענדע די ה"ה א. י. בושעזשינסקי, באָרוכאָווסקי, און נ. סילאַנסקי נאָכדעם ווי ס'ווערט אַדורכגעלייענט דער פּראָטאָקאָל פון דער פריהערדיגע אַלגעמיינער פערזאַמלונג גיט אָפּ דער פעראיינס-דירעקטאָר ה' אָרבאַך דעם טעטיגקייטס-בעריכט פאַר'ן פערגאַנגענעם יאָהר, לויט'ן בעריכט שטעלט זיך אַרויס, אַז דאָס פערגאַנגענע יאָהר איז געווען דאָס 10-טע זייט דער עקזיסטענץ פון פעראיין. די האָפנונגען וואָס דאָס סוחרטום האָט אַרויפגעלעגט אויף דער סאַנאַציע אי ןשטייער-סיסטעם האָבען פערפיהרט. די שטייער-שרויף איז נישט שוואַכער געוואָרען, נאָר פיל שטאַרקער, די פערוואַלטונג פון פעראיין האָט זיך געגען דעם שטאַרק געוועהרט, אָבער דאָס האָט ווייניג וואָס געהאָלפען. בעת די וואַהלען צום שטאָט-ראַט האָט דער פעראיין געוואָלט געהען זעלבסטשטענדיג, כדי אַריינצופירען אַזעלכע ראַטמענער, וואָס זאָל קענען פערטיידיגען די ווירטשאַפטליכע אינטערעסען פון יודישען סוחר, נאָר רגעוויסע יחידים האָבען מיט אַנ'אונבעגרינדעטער עקשנות געשטערט צו דעם, דאָך האָט די ליסטע פון פעראיי ןגעצויגען ערך 2000 שטימען.

בעת די נייע וואַהלען אין די שאַצונגס-קאָמיסיעס איז דע ספעראיין נאָך גרויסע בעמיהונגען געלונגען אַריינצופיהרען אַנ'ענטשפּרעכענדע צאָהל מיטגלידער אין די דערמאָהנטע קאָמיסיעס.

ביי יעדע פראַגע וואָס האָט בעריהרט די יודישע סוחרים האָט די פערוואַלטונג אויסגעאַרבייט פּרעציזע מעמאָריאַלען, דער פעראיין האָט אויך ביי יעדער נויטיגען פאַל געשיקט רעלעגאַציע אין מאַסנעבענרע אינסטאַנצען, אין דער אַפּעלאַציע-קאָמיסיע ביי דעם פינאַנץ-קאַמער האָט דער פעראיין 3 פערטרעטער.

צוליב דעם, וואָס אין די שטייער-אַמטען קען מען לחלוטין נישט די לאַגע פון יודישען סוחר האָט מען אין הונדערטער פאַלען געמוזט אינטערווענירען אין די אַמטען און אָפּראַסעהן הונדערטער סוחרים פון בעטעל-שטעקען.

די גערעכטע בעשטייערונג איז אַ בירגערליכער פליכט, אָבער ווען פון דעם ראָזיגען פליכט ווערט געמאַכט אונגעהויערע עולות, דאַן מוז קומען די אונטערוועניענץ.

דער פעראיין האָט 20 מיטגלידער אין די קאָמיסיעס פאַר אומזאַץ-שטייער און 25 פאַר הכנסה-שטייער. די גרעסטע אָנשטרענגונג איז געמאַכט געוואָרען בעת די אינטערווענצען צו אַנולירען די שטייערען ביי די פעראָרימטע מיטגלידער. דער פערוואַלטונג האָט געלונגען צו אַנולירען די פערלעגענע שטייערען ביי פעראָרימטע סוחרים אין 138 פאַלען.

אין מאַגיסטראַט איז וועגע ןקאָמונאַלע שטייערען אינטערווענירט געוואָרען אין 1880 פאַלען, דער פעראיין האָט אויך געמאַכט דערלייכטערונגען פאַר סוחרים ביים בעקומען אויסלענדישע פּעסער.

וואָס שייך די אינדוסטריע- און האַנדעלס-קאַמערען, וועלכע האַלטען ביים געשאַפען ווערען האָט דער פעראיין געמאַכט אָנשטרענגונגען, אַז די יודישע סוחרים זאָלען אינגאַנצען גלייכבערעכטיגט און זאָל ווי געהעריג קענען פערטיידיגען זייערע אינטערעסען, דאָס איז אויך געלונגען.

די קאָאָפּעראַטיווע סוחרים-באַנק, פּיעטריקאָווער 4, וועלכע איז ענטשטאַנען לויט דער איניציאַטיווע פון סוחרים-פעראיין, ענטוויקעלט זיך זעהר גוט און האָט לעצטענס בעקומען זעהר גינסטיגע אָפּערטען וועגען רעדיסקאָנטאָ, גוט האָט אויך געאַרבייט דאָס יורידישע ביוראָ און דער שידס-געריכט ביים פעראיין, וועלכעס האָט ערלעדיגט און אויסגעגליכען די שווערסטע קאָנפליקטען צווישען די סוחרים.

די פעראייניגונג פון די לאָדזער סוחרים-פעראיינע ןהאָט אַוועקגענומען זעהר פיל צייט דער פערוואַלטונג און לסוף איז דאָך געלונגען צו ברענגען צו דער פעראייניגונג מיט דעם סוחרים-פעראיין פּאָלודניאָווא 15. דערביי בעגריסט דיר. אָרבאַך די געזז. מיטגלידער פון פּאָלודניאָוואַ 15 ביים היינטיגען טאָג זענען פערהאַן אין פעראיין 1205 מיטגלידער, אינטערווענצען אין אַלגעמיין זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען 4872.

דעם פּראָטאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, וועלכער שטעלט פעסט, אַז די ביכער פון פעראיין זענען אין אָרדנונג, לייענט ה' רעגענשטיין.

נאָכדעם מאָטיווירט דער פּרעזעס אייזנער וועגען די פּלענער פון דער פערוואַלטונג אויף להבא. קודם-כל האַלט דער פּרעזעס, אַז די צאָהל פערוואַלטונגס-מיטגלידער, וועלכע איז איצט בעשטאַנען צוזאַמען מיט די קאַנדידאַטען פון 33 פּערזאָן, זאָל איצט בעשטעהען נאָר פון 18 פּערזאָן. דער פּרעזעס גרייפט שטאַרק אָן די פּאַרטייאישקייט און לעזט פאַר אַ רעזאָלוציע אַז דער פעראיין איז אַפּאָליטיש, ווייטער ווערט געפּלאַנט אַ בייראַט צו דער פערוואַלטונג פון 20 פּערזאָן, אַ קרעדיט-אינפאָרמאַציאָנס-ביוראָ, בעשליסען, אַז יעדער מיטגליד פון סוחרים-פעראיין מוז אויך זיין אַ מיטגליד אין דער קאָאָפּעראַטיווער סוחרים-באַנק. אַנצוהויבען דעם בוי פון אַנ'אייגענעם בנין פאַר דעם פעראיין און דער באַנק, דער פּרעזעס מעלדעט, אַז צו דעם צוועק איז שוין געשפּענדעט געוואָרען 25 טויזענד ציגעל און 200 דאָלאַר), גרינדען אַ סעקוראַנץ-געזעלשאַפט, ערטיילען מעדיצינישע הילף, פאַרלעזונגען, אַ ביבליאָטעק, סחורות-קאָאָפּעראַטיווען אז"וו.

די פראַגע וועגען פערקלענערען די צאָהל פערוואַלטונגס-מיטגלידער, די פראַגע וועגען פערקלענערען די צאָהל פערלייענשאַפטליכע ריסקוסיע פאַר או ןגעגען, אין לייענשאַפטליכע ריסקוסיע פאַר און געגען, אין דער פראַגע זאָגען זיך אַרויס די ה"ה ציננאַמאַן, ביאַלעק, אָסטראָמאָגילסקי, בושעזשינסקי, שמאַלעהיטש, אָסט, ביטערמאַן, מ. ביאַלער, זאַלץ, ר"ר גלאַטער, אינוש. פּראַשקער, ר"ר זאַבערמאַן, אפּענהיים, ליבאַשיצקי, רונקעלמאַן, וויינריך, פייערשטיין, גאָרדאָן, די ריסקוסיע וועגען דער דאָזיגער פראַגע האָט זיך פערצויגען 3 שעה צייט צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז דער סטאַטוט זאָל געענדערט ווערען אין דעם זין, אַז די פערוואַלטונג זאָל בעשטעהען פון 12 פּערזאָן און 6 קאַנדידאַטען מיט אַ בייראַט פון 20 פּערזאָן.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען: י. אייזנער, ע. האַמבורסקי, י. רעגענשטיין, ר"ר ראָזענבלאַט, אַ. מענדעלזאָן, אינוש. פּראַשקער, ל. מאַזור, ל. ראָזענבאַום, גאָסטפּרוינד מ. אָרבאַך, ראָזענבלום, א. נ. שטיינשניידער, אַלס קאַנדידאַטען: י. ל. מאַרגאָליס, מ. האַלפּערן, גראַנאָווסקי, ציננאַמאַן, הערשבערג או ןמ. ביאַלער. רעוויזיאָנס-קאָמיסיע קאַלמאַנאָוויטש, הערשליק, שטאַטלער און באַרוך.

מאַגיסטראַט גיט אונטערשטיצונג

די שטאָטישע אַרבייטער, וואָס געהן אויף מיליטערישע איבונגען.

(—) אָנהויב יוני הויבען זיך אָן די איבונגען פאַר רעזערוויסטען פון עטליכע יאָהרגענג. אינ'ם אָפּמאַך, וואָס דער מאַגיסטראַט האָט געשלאָסען מיט די אַרבייטער איז דאָ אַ פּונקט, אַז אין פאַל ווען די אַרבייטער ווערען גערופען אויף מיליטערישע איבונגען, בעקומט זיין פאַמיליע פון מאַגיסטראַט אַ שטיצע און נאָכ'ן פערענדיגען די איבונגען. בעקומט דער אַרבייטער צוריק זיין אַרבייט.

דער מאַגיסטראַט איז דעריבער צוגעטראָטען צוזאַמענצושטעלען אַ ליסטע פון די מאַגיסטראַט-אַרבייטער, וואָס זענען גערופען געוואָרען צו מיליטערישע איבונגען.

21

מאָנטאָג

ב

סיון תרפ"ח

מאַי

זון-אויפגאַנג 3.44

זון-אונטערגאַנג 7.26

פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1907.

(מ) היינט, דעם 21 מאַי קומט פאָר אין לאָדז דער פּאָבאָר פון די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1907 און די יאָהרגענג 1883 ביז 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר-קאָמיסיע; די מיט „אָדראָטשעניעס“ פון 1905 און 1906, ווי אויך די פריי־ווילליגע פון די יאָהרגענג 1908, 1909 און 1910.

ס'דאַרפען זיך פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקאַ 18) שטעלען די יונגעלייט פון 1907, וועלכע וואוינען אין 3-טען קאָמיסאַריאַט און וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות P ביז Pre.

מאָרגען דינסטאָג P פון Pre, R ביז Roz

אין דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2, (אָגראָראָווא 34) דאַרף זיך היינט שטעלען די געבוירענע אין 1907, וועלכע וואוינען אין 10-טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות: – A, B, C, D, E, F, G.

מאָרגען דינסטאָג H, Ch, I, J, K, L.

צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנא 82) דאַרפען זיך היינט שטעלען דער יאָהרגאַנג 1905 מיט „אָדראָטשעניעס“ לויט'ן אַרטיקעל 35b, וועלכע וואוינען אין 3. 8. און 9. קאָמיסאַריאַט אויף אַלע אותיות.

די אויבענדערמאָהנטע דאַרפען זיך שטעלען פּינקטליך 8 אַ זייגער מיט פּערזענליכע דאָקומענטען.

דינסטאָג אַלע געבוירענע אין די יאָהרען פון 1883—1904, וועלכע זענען נאָך נישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר-קאָמיסיע און וואוינען אין 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט אויף אַלע בוכשטאַבען.

לאָדזער קרייז.

(ב) פון לאָדזער קרייז דאַרפען זיך מאָרגען, שטעלען אויף פּיעטריקאָווער 187 די געבוירענע אין 1907 פון די גמינעס ראָמביען און ראַדאָגאָשטש.

פערד-קאָנטראָלעס.

היינט, מאָנטאָג דעם 21. מאַי 8 אַ זייגער אינדערפריה אויפ'ן פּלאַץ רוג נאַרוטאָוויטש און סראָמוויאָווא-גאַס דאַרפען ברענגען צו פיהרען די פערד, די פערד-בעזיצער, וועלכע וואוינען אין אַכטען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און וואָס זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות פון G ביז'ן סוף, H, Ch, I, J.

מאָרגען, דינסטאָג דעם 22-טען מאַי פון 8. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען K, L, Ł, M, N.

קאָמוניקאַט פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט אין לאָדז.

היינטיגען מיטוואָך, 8 אין אָוועגט ווערט אין גאָלדענעם זאַל פון גראַנד האָטעל פאָרקומען אַנ'אויסערגעוועהנליכע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט אין לאָדז.

די פערוואַלטונג טיילט גלייכצייטיג מיט, אַז פונ'ם 1. יוני אָן וועלען זיין גילטיג נאָר די נייע לעגיטימאַציעס (ווייסע). די לעגיטימאַציעס קענען די מיטגלידער בעקומען אין סעקרעטאַריאַט פון סינדיקאַט ביי רעד. יאַגאָשעווסקי. די מיטגלידער פון דער יודישער סעקציע ביים רעד. לאַזאַר פּוקס.

קאָמוניקאַט

פון לאָדזער יוד. ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין.

אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס-זיצונג פון לאָדזער יוד. ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין איז בעשלאָסען געוואָרען צוזאַמענצורופען אויף פרייטאָג, דעם 1-טען יוני ד. י. אַנ-אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער, אין דער פערזאַמלונג וועלען זיך קענען בעטייליגען די מיטגלידער, וועלכע האָבען אַריינגעטראָגען דעם איינשרייב-אָפּצאָהל.

די אַרבייטסלאָזיגקייט.

לויט די סטאַטיסטישע בעריכטען זענען דעם 19 מאַי ד. י. געווען רעגיסטרירט אין מלוכה'שען אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט אין דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע 23,842 אַרבייטסלאָזע, פון זיי אין לאָדז אַליין 16,939.

אונטערשטיצונג האָבען בעקומען די לעצטע וואָך 12,948 פּערזאָן, פון זיי אין לאָדז אַליין, 10,183.

אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע האָבען בעקומען אינטערשטיצונג – 1195 פּערזאָן.

אין משך פון דער פערגאַנגענע וואָך האָבען פערלוירען זייער אַרבייט 358 אַרבייטער און בעקומען אַרבייט 627 אַרבייטער.

שטיצט דעם היינטיגען אבצייכנונג

לטובת דעם בית-היתומים, זגערזשער 40. דערמיט גיט איהר די מעגליכקייט צו דער ווייטער-דיגער עקזיסטענץ פון דער נוצליכער אינסטיטוציע.

היינט — אפצייכנונג

לטובת דעם בית-יתומים, (זגערזשער 40).

דער בית-יתומים אויף זגערזשער 40 דארף נישט קיין רעקלאמען, ווייל עס איז שוין גוט בעקאנט, אז די טעטיגקייט פון דער דאזיגער אינסטיטוציע אויפ'ן געביט פון יתומים-פערזארגונג איז זעהר א שטארקע, און 75 עלענדע יתומים ווערען רעגולער אויסגעהאלטען און דערצויגען אין נאציאנאל-רעליגיעזען גייסט.

איצט האט די פערוואלטונג געדונגען א זומער-קאלאניע און די היינטיגע גאסען-אפצייכענונג דארף עס שאפען די מיטלען, כדי די ארימע יתומים זאלען קאנען געניסען פון פרישע לופט.

מיר האפען, אז די לאדזער יודישע בעפעלקערונג וועט אויך דאס מאל ארויסווייזען איהר ווארימע סימפאטיע פאר דער דאזיגער אינסטיטוציע, און יעדערער וועט, לויט זיין יכולת מיטהעלפען, אז די זאמלונג זאל ברענגען א גוטען רעזולטאט.

אויטאמאבילען-געיעג.

דער אזוי-גערופענער „שטערן-צוזאמענפאהר" פון אויטאמאבילען, וועלכער האט זיך פייערליך אנגעהויבען שבת נאכמיטאג אויף פלאץ-דאמבראווסקי האט זיך נעכטען פערענדיגט מיט א גראנדיעזען געיעג, וועלכער האט צוזאמענגעצויגען א טויזענד קעפיגען עולם און טויזענדער אויטאמאבילען אויף דעם שאסע אלעקסאנדראוו—לוטאמיערסק.

ווער קאן זיך אפזאגען פון א נדבה פאר'ן גרעסטען מרכז התורה

ישיבת חכמי לובלין

היינטיגער מיטינג

פון דעפ. יצחק גרינבוים.

דער מיטינג פון דעפ. יצחק גרינבוים, וואס קומט היינט פאר אין קינא „אימפעריאל" (זאוואדזקא 16), האט ארויסגערופען, אין די ברייטסטע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין אונזער שטאט, א גרויסען אינטערעס.

ד"ר נחום גאלדמאן, וועלכער נעהמט אויך אנטייל אין דעם מיטינג, רעכענט זיך פאר איינעם פון די גלענצענדסטע רעדנער.

אבעריכטס-פערזאמלונג

פון דער „על-המשמר"-קאנפערענץ אין ווארשא.

עהערנעכטען איז פארגעקומען, אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אונטער'ן פארזיץ פון ד"ר מ. פעלדמאן, א בעריכט-פערזאמלונג, וועגען דער צווייטער קאנפערענץ פון „על-המשמר", וואס איז פארגעקומען אין ווארשא. די דעלעגאטען מרגליות (לאדז) און פ. קאמיענער (ווארשא) האבען אפגעגעבען בעריכטען וועגען דעם גאנג פון דער קאנפערענץ און איהרע רעזולטאטען.

פון יעדען מנדב פאר „ישיבת חכמי לובלין"

ווערט זיין עפענטליך געמאלדען — זעה לאדזער יוד דיין נאמען זאל נישט פעהלען!

פערזאמלונג

פון שטרייקענדע לוין-וועבער.

נעכטען איז פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון די שטרייקענדע לוין-וועבער ביי דעם האנדווערקער-פעראיין, זאכאדניע 66.

פון בעריכט איז געווען צוזעהן, אז דער שטרייק איז אין פולען גאנג און עס איז בעשלאסען געווארען ווייטער איהם צו פיהרען.

צום סוף איז אנגענומען געווארען אן ענטשפרעכענדע רעזאלוציע.

אין אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(ב) אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50); כאדזשינסקי (פיעטריקאווער 164); סאקאלעוויטש (פושעיאזד 19); רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 26); זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25); קאספערקעוויטש (זגערזשער 54); מראוקאווסקי (בזשעזשינסקא 56).

טעקסטיל-אינדוסטריעלער פערלאנגען א קאנפערענץ מיט די ארבייטער.

צו די הוספה-פאדערונגען פון די טעקסטיל-ארבייטער.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, דארפען מארנען די פעראיינען פון די אינדוסטריעלער געבען אנ'ענטפער די טעקסטיל-פעראיינען אויף זייערע הוספה-פאדערונגען.

דער ענטפער ענטהאלט נאר א פארשלאג פון דער צייט און ארט, ווען און וואו עס דארף פארקומען א קאנפערענץ, נישט אריינגעהענדיג אין עצם-ענין.

מיר דערוויסען זיך אויך, אז אין דער קאנפערענץ מיט די אינדוסטריעלער וועלען אנטיילנעהמען א חוץ די פראפעסיאנעלע פעראיינען אין נאמען פון די ארבייטער, אויך פארשטעהער פון פ.פ.ס., נ.פ.ר. און כ.ד. וועלכע קומען די וואך צו פאהרען, כדי אנצופיהרען מיט דער אנגעהויבענער לוין-אקציע.

וואס איז שייך די לוין-אקציעס אין אנדערע בראנזשעס, האבען די צדדים וועלכע פאדערען הוספות ערקלערט, אז זיי זענען גרייט צו ווארטען ביז עס וועט פערענדיגט ווערען די אקציע אין טעקסטיל-אינדוסטריע און נאכדעם פאדערען אזא הוספה ווי די טעקסטיל-ארבייטער.

דער נאטשאלניק פון פינאנץ-אמט קאנטראלירט אליין פאטענטען.

דער נאטשעלניק פון פינאנץ-אמט ה' סומיערריי האט בעקומען פערטרויליכע ידיעות, אז אויפ'ן געביט פון זיין אמט, זענען טעטיג פיל האנדעלס-און אינדוסטרי-אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען נישט אויסגעקויפט קיין פאטענטען.

די טעג האט ער פערזענליך בעזוכט די אנגעגעבענע לאקאלען און האט טאקע פעסטגעשטעלט, אז א סך ווערקשטאטען, און אויך אייניגע האנדעלס-אונטערנעהמונגען, האבען געווענליך נישט אויסגעקויפט קיין פאטענטען, אדער זיי האבען אויסגעקויפט קלענערע קאטעגאריעס.

געגען די שולדיגע אונטערנעהמער, זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען פראטאקאלען און עס איז זיי אויך בעפוילען געווארען תיכף אויסצוקויפען די געזעצליך-געפאדערטע פאטענטען.

———:o:———

צו דער אויפמערקזאמקייט פון בעלי-חובות

צוליב א גאנצע רייה מיספערשטענדנישען, ווערען מיר געבעטען, מצד די לאדזער געריכטס-קרייזען, אויפמערקזאם צו מאכען, אונזערע לעזער אויף דער נאוועליזירטער רעדאקציע פון 972 ארטיקעל פון דער ציווילער געריכטס-פראצעדור.

דער דערמאנטער ארטיקעל איז דורך דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט פון 22. מערץ 1928 (דז. אוסט. נומ' 38 פאז. נומ' 380) ערגענצט געווארען מיט פאלגענדע 2 נייע שוין פערפליכטענדע פונקטען:

1) 972 אזוי ווי דער בעל-חוב בעקומט נאר צוגעשיקט אנ'אויפפאדערונג אויסצופיהרען דעם געריכטס-אורטייל, מוז ער תיכף מיטטיילען דעם בעטרעפענדען קאמארניק, וועלכע זאכען, וואס געפונען זיך אנב אין זיין רשות, געהערען נישט צו איהם אדער ער האט נאך נישט פאר זיי בעצאהלט דעם גאנצען קויף פרייז.

דער בעל חוב מוז גלייכצייטיג אנגעבען די גענויע אדרעסען פון די פראינטערעסירטע פערזאנען און דער קאמארניק טוט זיי וועגען דער פארשטעהענדער עקזעקוציע תיכף מעלדען.

2) 972 פאר נישט מעלדען דעם קאמארניק וועגען די פרעמדע אדער נאך נישט בעצאהלטע זאכען דראהט דעם בעל חוב א שטראף אין דער הויך פון 50 ביז 1000 זל. עווענטועל אויף א פערהעלטניסמעסיגען טערמין ארעסט.

י. א.

———:o:———

פערזאמלונג פון קאאפעראטיוו „רעליציא".

שבת איז אין איינענעם לאקאל (אל. 1. מאי 37) אונטער'ן פארזיץ פון ראטמאן שאפירא פארגעקומען די ערשטע יעהרליכע פערזאמלונג פונ'ם ארבייטער פראדוציר-קאאפעראטיוו „רעליציא". צו דער פערזאמלונג איז אויך ספעציעל געקומען פון ווארשא א פארשטעהער פון דער קרעדיט-ווירטשאפטליכער צענטראלע. דעם בעריכט פון דער פערוואלטונג האט אפגעגעבען ראזאר ערעלמאן, פון אויפזיכטס-ראט — ה' מאנעלאק. אין דער צוקער און שאקאלאדען-פאבריק זענען בעשעפטיגט געווען אין פערלויף פונ'ם יאהר ביז 30 ארבייטער און אנגעשטעלטע. די פאבריק האט זיך גוט ענטוויקעלט און זיך אין פערלויף פון דער צייט דערווארבען א גוטע קונדשאפט אין לאדז און אין פערשידענע פונקטען פון לאנד. צום פערברייטערען דעם אומזאץ, וועלכער האט אינ'ם בעריכטס-יאהר דערגרייכט ביז 260,000 זל. האט געשטערט דער מאנגעל אין אומזאץ-קאפיטאל. דער קאאפעראטיוו איז אנגעשלאסען אין דער קרעדיט-ווירטשאפטליכער צענטראלע אין ווארשא און האט פון איהר בעקומען א לאנג-טערמיניגען קרעדיט.

אין דער דיסקוסיע ארום בעריכט האבען זיך בעטייליגט די ה"ה: שווארצבערג, וואלינסקי, פעפער, סאכאטשעווסקי, כעצראן, וואלפמאן, ראווראוויטש א. אנר. נאכדעם, ווי ס'האט גערערט דער פארשטעהער פון דער קרעדיט-ווירטשאפטליכער צענטראלע אי ווארשא, איז בעשלאסען געווארען זיך אנצושליסען אן דעם קאאפעראטיוו רעוויזיאנס-פערבאנד „ספאלעם". צום סוף איז געוועהלט געווארען אנ'אויפזיכטס-ראט, די ה"ה: ווייספעלד, ציטרינאווסקי, מאנעלאק, פעפער, שאיעוויטש; קאנדידאטען: לערנער און ראווראוויטש און א פערוואלטונג פון די ה"ה: ערעלמאן, וואלינסקי, שווארצבערג, כעצראן און פעפער, קאנדידאטען: י. שולמאן און מאנעלאק.

בערויבט א פרוי און זי געלאזען א נאקעטע אין גאס.

אויף נאווא-זאזשעווסקא גאס נעבען הויז-נומער 183 האט זיך עהערנעכטען שפעט ביינאכט אפגעשפילט פאלגענדע טראגי-קאמעדיע.

א פרויען-שטימע האט פערצווייפעלט גערופען נאך הילף. פערשפעטיגטע דורכגעהער, וועלכע האבען זיך געלאזט צו הילף נאך דעם קול פון דער פרוי, האבען פון דער ווייטענס געזעהען ווי צוויי מאנספערשוינען ציהען פון דער פרוי אראפ איהר קליידונג. ביז די רעטער זענען צוגעקומען, זענען די רויבער נעלם געווארען און די פרוי געלאזט א נאקעטע אויף דער גאס. די פרוי האט ערקלערט, אז מען האט אויף איהר געמאכט א רויב-אנפאל.

איינער פון די אנוועזענדע האט רחמנות בעקומען אויף דער נאקעטער פרוי, וועלכע האט אינגאנצען געציטערט פון קעלט און האט אויסגעטון זיין פאלטען און ארומגעוויקעלט די פרוי. ארום דעם געשעהעניש האט זיך דערווייל, נישט קוקענדיג אויף דער שפעטער צייט, אנגעהויבען צו קאכען.

די אומבעקאנטע האט אויסגענוצט די געלעגענהייט און אונטער'ן רעש אליין אויך נעלם געווארען.

ה' אדאם זאטישא, וועלכער האט צו דער געשיכטע צוגעלעגט זיין פאלטען, האט געמאלדען וועגען דעם דער פאליציי.

פלוצלינג געשטארבען בייס דאווענען.

נעכטען איז אין גערער-שטיבעל אויף פאלנאצנא 6 בעת'ן דאווענען פלוצלינג נישט גוט געווארען דעם 70-יאהריגען שלמה באל (קילינסקא 15). ער האט בעקומען א הארץ-שלאג און איז געשטארבען אויפ'ן ארט. מיט דער לויה האט זיך פערנומען „חסד של אמת". געכטען איז ער געקומען צו קבורה.

צום אויפטריט פון חזן קוסעוויצקי

אין „פילהארמאניע".

דער אויפטריט פון דעם בעריהמטען חזן און אויבערקאנטאר פון דער טלאמאצקער סינאגאגע אין ווארשא, משה קוסעוויצקי האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס.

קוסעוויצקי, וועלכער איז שוין אין לאדז נישט געווען א לאנגע צייט, וועט אויף דעם רעליגיעזען קאנצערט אין „פילהארמאניע" דעם 30. מאי זינגען די שענסטע נגונים פון דעם חזנישען רעפערטואר.

א חוץ ה' קוסעוויצקי'ן וועט אויך אויפטרעטען דער פערגרעסערטער „הזמיר"-כאר, וועלכער וועט אונטער דער לייטונג פון דיריגענט י. פייוויש אויספיהרען א גאנצע רייה סינאגאגאלע שירים פון די בעסטע יודישע קאמפאזיטארען ווי: זילבערג, זולצער, בירנבוים, אייזענשטאט, לעוואנדאווסקי א. א.

אין „ארדט"

לעצטע 3 טעג „שושנת יעקב".

היינט ווערט געשפילט דער אויסגעצייכענטער זעקסטער פראגראם א. נ. „שושנת יעקב", וועלכער איז געווארען א שם דבר אין אונזער שטאדט.

די גאנצע היגע פרעסע — יודישע, פוילישע, דייטשע האט זיך מיט גרויס אנערקענונג אנגערופען וועגען דעם דאזיגען פראגראם, און הגם די פרעקווענץ איז אויך אין דער פערטער וואך נישט קלענער געווארען, ווערט ער דאך געשפילט בלויז נאך דריי טאג, און אויף זיין ארט קומט דער 7-טער פראגראם.

פון יודישען טעאטער.

היינט מאנטאג — א פאפולערע פארשטעלונג. עס ווערט געשפילט די זעהר בעליבטע פיעסע אין 4 אקטען „דער תלמוד-חכם".

די טראדיציאנעלע פארשטעלונג פון קאצענעלסאנ'ם גימנאזיום.

ווי מיר ווערען געוואויר, וועט דעם 3-טען יוני פארקומען אין פילהארמאניע אנ'אינטערעסאנטע שילער-פארשטעלונג. צווישען אנדערע וועט אויפגעפיהרט ווערען קאצענעלזאנס נייסטע און שוין בעוואוסטע ווערק „קבוץ-גליות", וואו עס ערשיינען יודען פון גאר דער וועלט. פון אינדיען, פון האנאלולו, א בת-חסירים פון פוילען, (וואס די קינסטלערין בערנשטיין-כהן האט נעגעבען אויפ'ן לעצטען קאנצערט) צווישען די גלות-יודען, וואס טרעפען זיך פאר ירושלים, איז דא אויך א יוד פון הער לבנה. די „בני גולה" קומען מיט זייערע פעקלעך צרות אבער אויך מיט לידער און מיט טענץ. די פארשטעלונג ווערט ערווארט מיט אונגעדולד.

דער שלוס-אקט פון פרוי אלעצקא'ס אפערן-שולע.

דעם פערגאנגענעם דאנערשטאג איז אין שטאטישען טעאטער פארגעקומען דער פייערליכער שלוס-אקט פון פרוי בראגיסלאווא אלעצקא'ס אפערן-שולע.

פרוי אלעצקא, וועלכע איז ביי אונז אין שטאט בעקאנט נישט בלויז אלס פיינע אפערן-זינגערין, נאר הויפטזעכליך אלס געניטע פעדאגאגין אויפ'ן געביט פון געזאנג און מוזיק – האט שוין אויסגעשטעלט פיל צעהנדליגער שילער און שילערינס, וואס פערנעמען היינט-צו-טאג אנגעזעהענע פאסטענס אין דער טעאטער- און אפערן-וועלט.

אין דעם דאנערשטאג'דיגען פריהמארגען-קאנצערט האבען זיך בעטייליגט פרוי אלעצקא'ס בעסטע שילער און שילערינס. פון זיי איז כדאי צו דערמאנען די פרויען: אבראמאוויטש, יורדזינסקא, באוער, דוטקיעוויטש און פאלאנסקא און די הערען: ווילקאשעווסקי, סטעפאנסקי און זאמער. די אויבענדערמאנטע דעביוטאנטען האבען אויסגעפיהרט א רייה לידער און אפערן-אריעס.

דאס פערזאמעלטע פובליקום האט די אויפטרעטענדע שילער און שילערינס, ווי אויך זייער פעדאגאג'ין פרוי אלעצקא, ווארעם אויפגענומען און בעשאנקען מיט אפלאדיסמענטען.

ווער האט פער'סמ'ט די יונגע ארטיסטקע?

א פערברעכען, וואס וועט געמ'שפט ווערען נאך 8 יאהר.

די ווינער סאציאליסטישע „ארבייטער-צייטונג" האט אין דער לעצטער צייט אויסגעקעמפט א מערקווירדיגען זיג, מיט וועלכען עס קאכט גאנץ וויען.

די „ארבייטער צייטונג" האט געמליך אויפגעדעקט א געהיימניספולען מארד, וועלכער האט פאסירט צוריק מיט 8 יאהר, און געצוואונגען דאס געריכט צו פערפיהרען געגען דעם מערדער א פראצעס.

דער לעזער וועט זיך וואונדערען ווי אזוי קען דאס געמאלט זיין, אז דאס געריכט זאל נישט וועלען פערפאלגען א מערדער?

דארף מען וויסען, אז דער מערדער איז נישט גלאט אבי ווער, נאר א זוהן פון דעם מעכטיגסטען און רייכסטען מאן אין עסטרייך. עס איז דער באקאנטער דר. ערנסט הויזער (א משומד), דער זוהן פון לעאפאלד הויזער, וועלכער איז פרעזידענט פון דעם אינדוסטריע-פערבאנד, און וועלכער האלט די גאנצע עסטרייכישע רעגירונג אין זיינע הענט. לעאפאלד הויזער גיט דער רעגירונג יענע גרויסע סומען געלד, אין וועלכע די רעאקציאנערע רעגירונג נויטיגט זיך דורכצופיהרען וואהלען און צו פיהרען דעם קאמף געגען דער סאציאליסטישער בעוועגונג און צו בעפעסטיגען אין עסטרייך דעם פאשיזם.

איז עס שוין דעריבער זעלבסטפערשטענדליך, אז לעאפאלד הויזער האט ביי דער רעגירונג גרויסע פראטעקציע, און עס איז איהם תמיד געלונגען ווי מען זאגט, צו פערדרייבען דאס שרעקליכע פערברעכען, וועלכעס זיין זוהן איז בעגאנגען.

ענדליך האט געזיגט די גערעכטיגקייט און ערנסט הויזער וועט געשטעלט ווערען פאר'ן געריכט אויף דער אנקלאגע פון מארד.

ערנסט הויזער ווערט בעשולדיגט, אז ער האט אויף א געהיימניספולען אופן פערגיפטעט זיין יונגע פרוי, די דעמאלט בעריהמטע ווינער שוישפילערין סוזי דערוויען, די טאכטער פון דער איצטיגער בעריהמטער שוישפילערין פון גרויסען ווינער בורג טעאטער מאדאם באבעטע דערוויען.

מאדאם באבעטע דערוויען געהערט צו די פארנעהמסטע קינסטלערישע קרייזען פון וויען. אלס שוישפילערין פון בורג-טעאטער איז זי בעליבט און געשעצט פון גאנצען ווינער פובליקום. און דעריבער טאקע האט גאנץ וויען מיטגעפיהלט דעם גרויסען אומגליק, וואס האט פאסירט מיט איהר טאכטער סוזי.

די יונגע סוזי איז אויך געוועזען א שוישפילערין פון דעם בורג-טעאטער. זי איז געוועזען א בעריהמטע שעהנהייט און זי האט געשפילט א גרויסע ראלע אין די ווינער קינסטלערישע קרייזען.

צוריק מיט יאהרען האט זיך צו דער שעהנער שוישפילערין סוזי גע'שדכענט דער רייכסטער ווינער קאוואליער ערנסט הויזער, דאס זוהנדעל פון לעאפאלד הויזער, וועלכער איז שוין דעמאלס געווען בעשטימט אלס יורש פון זיין פאטערס גרויסען פערמעגען. ערנסט הויזער האט סוזין פערפאלגט מיט זיין ליבע און עס איז איהם געלונגען זי צו איבערצייגען, אז ער איז אין איהר שטערבליך פערליבט.

מאדאם באבעטע דערוויען, סוזי'ס מוטער, איז געווען געגען דעם שידוך. עפיס האט איהר דאס הארץ געזאגט, אז דער רייכער קאוואליע ערנסט איז נישט דער פאסענדער מאן פאר איהר טאכטער. אבער די יונגע סוזי האט זיך געלאזט פערבלענדען פון דעם קאוואליער'ס גרויסען פערמעגען, פון דעם פראכטפולען פאלאץ, וועלכען ער האט איהר געשענקט אלס מתנה און זי האט איינגעוויליגט מיט איהם צו הייראטען.

א יאהר צייט האט דאס פאר פאלק געלעבט גליקליך. דאס הייסט פאר דער וועלט האט עס אזוי אויסגעוויזען. אבער מען האט געוואוסט, אז ערנסט בעהאנדעלט נישט גוט זיין פרוי סוזי. א קורצע צייט נאך דער הייראט איז זיין הארץ אפגעקיהלט געווארען פון דער הייסער ליבע צו סוזי'ן, און מען האט געשמועסט, אז ער שפילט אין געהיים א ליבע מיט א רייכער אלמנה פון האלאנד.

די שעהנע סוזי איז דעמאלט אינגאנצען אלט געווען 20 יאהר און זי האט זיך זעהר געשעהמט מיט איהר טרויעריגער לאגע. זי האט געוואוינט מיט איהר מאן אין איהר פראכטפולער ווילא אין די סעמערינג-בערג, נעבען וויען, און זי פלעגט א גאנצען טאג זיצען פערשלאסען אין איהרע צימערען און זיך שעהמען צו ווייזען פאר מענשען.

צו איהר מוטער, דער שוישפילערין דערוויען האט סוזי געשריבען פערצווייפעלטע בריף, אז עס טוט איהר באנג, וואס זי האט דער מוטער נישט געפאלגט און געהייראט מיט ערנסט הויזער. זי האט געשריבען, אז זי פיהלט זיך זעהר אומגליקליך, און אז זי דענקט, אז זי וועט זיך גט'ן מיט איהר מאן, ווייל ער ברענגט אין איהר הויז א פרעמדע דאמע, מיט וועלכער ער הוליעט און שכור'ט גאנצע נעכט.

איינמאל, דאס איז געווען דעם 14-טען דעצעמבער פון יאהר 1920, איז ערנסט הויזער אינמיטען נאכט פלוצים געקומען צופאהרען מיט'ן אויטאמאביל פון סעמערינג צו זיין שוויגער דער מאדאם דערוויען, און ער האט דער ערשטוינטער שוויגער געבראכט א פינסטערע בשורה:

— סוזי איז טויט, — האט ער געזאגט. — זי איז צוריק מיט צוויי שטונדען בעגאנגען זעלבסטמארד. זי האט אויסגעטרונקען גיפט.

די דאדאם דערוויען איז געפאלען אין חלשות און אז מען האט זי אבגעמינטערט, איז זי גיך אין אויטאמאביל אוועקגעפאהרען אין סעמערינג און האט געטראפען איהר טאכטער טויט.

די דאקטוירים האבען ערקלערט, אז סוזי האט געטרונקען גיפט. מען האט די יונגע פרוי בעגראבען, און צו דער פערצווייפלונג פון דער פרוי דערוויען איז נישט געווען קיין גרעניץ. זי האט געקלאגט און געוויינט אויף דעם פריהען טויט פון איהר אומגליקליכער טאכטער, און גאנץ וויען האט דאמאלס מיטגעפיהלט איהר טרויער.

ביסלעכווייז האט דאס פובליקום און דער טויטער סוזי פערגעסען. אבער די מוטער האט נישט געקענט פערגעסען איהר בראך, און זי האט תמיד אויסגערריקט דעם פערדאכט, אז איהר אומגליקליכע טאכטער איז געשטארבען נישט מיט איהר אייגענעם ווילע.

מען האט וועגען דעם אין וויען גענומען רעדען. ערנסט הויזער איז גענומען געווארען אויפ'ן פערהער. אבער ער האט זיך צולאכט. דעם ריכטער, וועלכער האט איהם דעמאלט פערהערט, האט ער געזאגט, אז ער האט א פעסטען בעווייז אין האנט, אז סוזי איז בעגאנגען זעלבסטמארד. און ער האט ווירקליך געוויזען א בריף, וועלכען סוזי האט צו איהם געשריבען פאר'ן טויט. דאס איז געווען כלומרשט אנ'אבשידס-בריף און ער האט געלויטעט ווי פאלגט:

טייערער ערנסט! איך מוז שטארבען. איך האב דיר תמיד געליבט און איך בעט דיך מיר צו פערצייען, וואס איך טו דיר אן צרות מיט מיין זעלבסטמארד. איך מוז שטארבען פון גרויסע ליבע צו דיר „דיין כוזי".

מאדאם דערוויען, אבער— איז פון דער ערקלערונג נישט געווען צופרידען.

— עס איז אונמעגליך, האט זי געזאגט, אז מיין טאכטער, וועלכע האט איהר מאן נישט געליבט, און וועלכע איז געווען איבערצייגט, אז ער פערראט זי און פיהרט א ליבע מיט אנ'אנדער פרוי, ווי זי האט צו מיר געשריבען אין בריף, זאל פלוצלינג פאר'ן טויט שרייבען א ליבעס-בריף צו איהר מאן ערנסט הויזער.

אויף דעם פערו'אכט אליין האט מען ערנסט הויזער נישט געקאנט שטעלען אונטער אנ'אנקלאגע פון מארד. די מאדאם דערוויען אבער האט נישט געשוויגען. איהר פערדאכט געגען ערנסט הויזער איז אלץ געווארען שטארקער און שטארקען. זי האט איבערגעגעבען איהר פערדאכט דעם בעריהמטען ווינער אדוואקאט, דר. וואלטער ראדע, און דר. ראדע האט זיך אנגענומען מיט אלע קרעפטען די געהיימניסען אויפצוקלערען.

צוערשט האט דר. ראדע אויסגעפיהרט, אז דאס געריכט זאל בעוויליגען אויסצוגראבען פון קבר די טויטע סוזי, און געריכטס-דאקטוירים זאלען אונטערזוכען. פון וועלכען גיפט סוזי איז געשטארבען. אבער אז מען האט אויסגעגראבען סוזי'ס טויטען קערפער פון קבר, האט מען זיך דערוואוסט א מערקווירדיגע זאך: דער קערפער פון דער טויטער איז ערשט מיט א קורצער צייט פאר דעם אין געהיים אויסגעגראבען געווארען פון קבר און דערנאך צוריק בעגראבען געווארען.

ווער האט דאס געטון? און פאר וועלכע געהיימע צוועקען? די געריכטס-דאקטוירים, וועלכע האבען אונטערזוכט דעם קערפער פון דער טויטער סוזי, האבען פעסטגעשטעלט צוויי זאכען: ערשטענס, אז די מענשען, וועלכע האבען דעם טויטען קערפער אין געהיים אויסגעגראבען פון קבר, האבען אויך א כעמישער וויזע גערובט בעזייטיגען דעם גיפט, וואס האט פערארזאכט סוזי'ס טויט; צווייטענס, האבען די דאקטוירים לויט די שפורען פון דעם גיפט פעסטגעשטעלט, אז דאס איז אנ'אנדערער גיפט, ווי דער וועלכען מען האט געפונען אין א גלאז אויפ'ן טישעל פון סוזי'ס שלאף-צימער. ווי ערנסט הויזער האט בעהויפטעט האט סוזי פון יענעם גיפט אין גלאז געטרונקען און איז געשטארבען.

ווען מען נעמט אין בעטראכט, אז ערנסט הויזער האט שטודירט כעמיע פערשטארקט דאס דעם פערדאכט געגען איהם, אז ער האט אין געהיים אויסגעגראבען דעם קערפער פון זיין טויטער פרוי סוזי, אום אויף א כעמישער וויזע פון דעם קערפער צו בעזייטיגען די שפורען פון דעם ווירקליכען גיפט, פון וועלכען זי איז געשטארבען. אבער קיין בעשטימטע בעווייזען זענען נאך אלץ נישט געווען געגען איהם. אבער די שוישפילערין מאדאם דערוויען און איהר אדוואקאט דר. ראדע האבען נישט גערוהט און האבען אלץ געזוכט בעשטימטע בעווייזען געגען ערנסט הויזער, און מען האט זיי געפונען.

עס האט זיך, נעמליך, ארויסגעשטעלט, אז דער בריף, וועלכען סוזי האט פאר'ן טויט געשריבען צו איהר מאן ערנסט הויזער, איז געפעלשט. עקספערטען פון געריכט, האבען אונטערזוכט דעם בריף און ערקלערט, אז דער בריף שטאמט נישט פון סוזי'ס האנט, איצט איז פאר דער עפענטליכקייט שוין געווארען קלאר, אז ערנסט הויזער האט נאכגעמאכט די האנדשריפט פון זיין פרוי סוזי.

אבער נישט קוקענדיג אויף דעם שטארקען בעוויין האבען די ווינער פראקוראָרען נישט געשטעלט ערנסט הויזער'ן אונטער דער אנקלאגע פון מארד.

די „ארבייטער-צייטונג" האט אבער אנגעהויבען א קאמף געגען דעם יוסטיץ-מיניסטער, און געגען הויזער'ן, וועלכער וויל מיט זיין געלד פערדרייבען" זיין פערברעכען.

דער סוף איז, אז ערנסט הויזער וועט ארעסטירט ווערען און אין קורצען וועט פארקומען זיין פראצעס.

ערנסט הויזער איז א משומד. שוין זיין טאטע, לעאפאלד הויזער, האט זיך נאך אין די יונגע יאהרען געשמדט. די פאמיליע הויזער שטאמט פון גאליציע. און לעאפאלד הויזער, וועלכער ווערט יעצט געשאצט אלס דער רייכסטער מאן פון עסטרייך, האט דעם גרעסטען טייל פון זיינע ריזיגע פערמעגנס אנגעזאמעלט אין די צייטען פון דער וועלט-מלחמה. ערנסט הויזער ווערט געשילדערט אלס א זעהר אויסגעלאסענער לעבע-יונג מיט א טונקעלען כאראקטער, וועלכער איז פעהיג צו בעגעהן א פערברעכען. צי ער האט ווירקליך פערגיפטעט זיין פרוי סוזי, קאן מען נאך איצט נישט וויסען. עס זענען דא געגען איהם שווערע בעווייזען, וועלכע וועלען ביי זיין פראצעס אויפגעקלערט ווערען.

א—ה.

עס גרינט און עס בליהט...

(שטיפערייי).

פון ב. קאוונער.

עס גרינט און עס בליהט...

פריהלינג איז אויף דער וועלט; די גאלדענע צייט פון יאהר. אך, ווי שעהן!

אימיצער האט מיט א גאלדענעם שליסעל אויפגעשלאסען די פערמאכטע אוצרות פון דער ערד און בעפרייט אלע גראזען און ביימער; אלע וועלדער און פעלדער.

האבען די פייגעל דאס דערהערט, זענען זיי געקומען צופליהען פון זייערע ווינטער-נעסטען דא אהער, און זיך צוזינגען מיט זייערע בעסטע און שענסטע געזאנגען און זיך א נעם געטון צו דער ארבייט; אויפבויען נייע נעסטען.

ארבייטען זיי מיט געזאנג און איך, דער מענש, דער אויסדערוועהלטער פון דער נאטור, וואס איז בעשאפען אין גאט'ס געשטאלט — בין זיי מקנא, די זיסע חזנים'לעך מיט די פליגעלעך.

איך בין זיי מקנא, ווייל זיי איז בעסער פאר מיר; א סך בעסער!

פארוואס איך בין זיי מקנא?

ווייל זיי איז גוט ווי די וועלט; האבען נישט די זארג, דעם הארצווייטאג, די גריזאטע וואס איך, זייערע היימען זענען אויף שפיצען פון ביימער, אין שמעקעדיגע גערטנער; זיי דארפען נישט צאהלען קיינעם קיין דירה-געלד; דארפען נישט אנקומען צום ווירט, ער זאל זיי רעמאנטירען די דירה און ער זאל נישט וועלען; האבען נישט מורא, אז מען וועט זיי העכערען דאס דירה-געלד; זיי ליגט נישט אין זינען קיין הייסע און קאלטע וואסער; דער קראן איז פערשטאפט, אדער די שכנים פון די ארומיגע הייזער קריגען זיך און לאזען נישט שלאפען; זיי שרעקט נישט קיין פאטעפאנען מיט די ביליגע „דזשעז"-פלאטעס, מיט ביליגע טעאטער-קופלעטען.

די פייגעל ארט אויך נישט וואס א גאז-רעהר רינט און ס'גאנצע הויז איז פול מיט גאז-ריח. אט-אט און מיר וועלען דערשטיקט ווערען!

די פייגעל דארפען אויך נישט שלאפען אויף די דעכער זומער אין די גרויסע היצען און בענקען נאך א קאפ לופט, נאך א ווינטעלע.

זיי, די פייגעל, ווערען נישט אויפגעוועקט פון שלאף, אזוי ווי איך, פון הענדלער וואס רופען אויס זייערע סחורות מיט די העכסטע קולות, וואס זיי פערמאגען: „דריי ווייבער פאר א זלאטי!"

די קינדער פון די פייגעל האבען וואס אנצוטאן, האבען נישט קיין הוסט, ליידען נישט פון קיין „מאנדלען", פון דיפטעריע, פון בראנכיט, טראכאמע און אנדערע חולאת'ן!

פייגעלשע קינדער פאקען נישט און מאזלען נישט און ווייסען נישט פון קיין דאקטוירים און אפעראציעס און מעדיצינען און שמירעכצער און פראשקעס און פילען און מאסאזשען און רומאטען.

פייגעלשע קינדער ווערען נישט איבערגעפאהרען פון אויטאמאבילען און עקספרעסען.

פייגעל, אזוי גוט ווי זייערע קינדער, טראגען נישט קייןברילען, ווענען נישט קורצזיכטיג, נישט טויב אויף אן אויער, נישט זיי האבען אדטשיסקעס אויף די פיס, נישט קיין קאטאר; נישט קיין רעכטע, נישט קיין „לינקע"; זיי לעזען נישט קיין צייטונגען, קיין ביכער.

פייגעל ליידען אויך נישט פון שול-מחלוקות, פון עליות, פון „אל מלא רחמים'ס", פון חברות און תעניתים און כפרות-שלאגען, און הושענות-שלאגען, און פון תפילין-לייגען און פון דאווענען.

פייגעל זענען פריי!

פייגעל ליידען אויך נישט פון קיין שוויגערס און שלעכטע ווייבער.

פייגעל פייפען אויף דער מאראל!

אז א פויגעל וויל פערפיהרען א ראמאן, טוט ער דאס; נישטא פאר איהם קיין געזעץ, קיין צוואנג!

אט דערפאר בין איך די פייגעל מקנא און איך וועל זיי תמיד מקנא זיין.

און נאך מעהר בין איך מקנא די פייגעל וואס זינגען! זיי זינגען וואס זיי ווילען; ווי אזוי זיי ווילען; זיי דארפען זייערע לידער נישט אריינשיקען אין קיין רעדאקציעס; דארפען נישט אנקומען צו קיין רעדאקטאר! א תל מאכען זיי אייך, די רעדאקטארען פון אייערע לידער; די שענסטע פאעטישע שורות ווארפען זיי אייך ארויס; די געלונגענסטע ווערטער פערבייטען זיי מיט באנאלע, מיט אויסגעדראשענע ווערטער.

איך דערקען נישט דאס ליד, דערקען איך נישט!

דאס ליד קומט ארויס פון דעם רעדאקטאר'ס האנט ווי אנ'עוף, ווען מען פליקט עס אפ...

יא, דער פויגעל זינגט ווי ער פיהלט, ווי ער פערשטעהט און דערפאר זינגט ער אזוי שעהן, אזוי זיס.

איבער זיין קאפ בלויט א בלויער הימעל, א טיפער, א לויטערער, א וואונדערליכער; ארום איהם גרינט און בליהט די וועלט; בלעטער רוישען, פיהרען א שמועס מיט זומער-ווינטלעך, מיט זונען-שטראהלען, מיט בלומען-דופטען. מיט יוגענד-חלומות...

קומט א צייט, זעהט דער פויגעל ארום זיך פעלדער מיט קארן-זאנגען, גערטנער מיט פאנטאנען, סעדער מיט ווייסע בליטען, טייכעלעך וואס טאנצען איבער שטיינער און בורבלען עפעס וואס קיינער פערשטעהט נישט.

דער פויגעל איז פול אומעטום; אט איז ער אין גארטען, אט איז ער ביים ים, אט איז ער אויפ'ן שפיץ פון א קלויסטער און אט איז ער אויף אנ'עפעל-בוים.

קען איך דאס בעווייזען? איך, דער מענש, דער חכם, דער, וואס איז בעשאפען אין גאט'ס געשטאלט?

אט האב איך געזעהן צוויי פייגעלעך זענען געשטאנען אויף א געזימס פון א יודישע שוהל און זיי האבען זיך געקושט און געזונגען; געזונגען און געקושט.

געווען איז דאס א שבת ראש חודש. דער חזן האט געזאגט הלל מיט א יאמערליך קול און די צוויי פערליבטע פייגעלעך זענען זיך געשטאנען אויפ'ן געזימס פון שוהל-פענסטער און זיך געהאלובעט...

קאן איך דאס בעווייזען? קאן איך זיך אויסקושען מיט א שעהן מיידעל אדער א יונג ווייבעל אויפ'ן געזימס פון א שוהל און פיהרען מיט איהר דארט א ליבע?

דערפאר בין איך אזוי מקנא די פייגעל, ווען עס קומט דער פריהלינג, ווען איך זעה זייער פרייליכקייט און איך הער זייערע געזאנגען.

יא, איך בין זיי מקנא, און די דאזיגע קנאה ווארפט אן אויף מיר א וויסטע מרה שחורה, א טיפען אומעט!

ווען די פייגעל זינגען און פיהרען ליבעס און האבען הנאה פון גאט'ס וועלט, זיצט אייער קאוונער און זיפצט מיט די טיפסטע זיפצען.

איך זיפץ און פאר זיי, פאר די געפליגעלטע חזנים'לעך, גרינט עס און עס בליהט...

צום 20-יעריגען יובילייא פון „היינט"

צו דער יודישער געזעלשאפט:

דער „היינט" פייערט זיין צוואנציג-יעהריגען יובילייא.

א שווערע און שפפעריש תקופה אינ'ם יודישען פאלקס-לעבען זענען געווען די דאזיגע צוואנציג יאהר. א תקופה פון גרויסע אומגליקען און קאטאסטראפעס, פון א מעכטיגען געראנגעל, ערוואכען און אויפלעבען.

אין דער דאזיגער תקופה איז דער „היינט" תמיד געווען דער שופר פון די בייזע אויפלעבענדע געדאנקען, דער ווארט-פיהרער און פאהן-טרעגער פון דער אויפלעבונגס-בעוועגונג. ער האט געפלאנצט און געפלעגט דאס יודישע נאציאנאלע בעוואוסט-זיין, ער האט געוועקט צום קאמף פאר דער נא-ציאנאלער בעפרייאונג, ער האט געשטיצט מיט אלע כחות יעדע שעפערישע טהאט אויף אלע געביטען אינ'ם יודישען פאלקס-לעבען. די בעסטע כחות פון דער יודישער ליטעראטור האבען געפו-נען אנ'ארט אינ'ם „היינט" פאר זייערע שאפונגען.

דער „היינט" האט דורכגעבראכען א וועג ביים יודישען מאסע-לעזער, ער האט איהם אבער בעמיהט זיך צו הייבען אלץ העכער, צו ערציהען איהם, אויפצוועקען אין איהם דעם נאציאנאלען שטאלץ, דאס פערשטענדניש פון די גרויסע און פעראנטווארטליכע אויפגאבען, וועלכע אונזער תקופה לייגט אויף יעדען געטרייען זוהן פונ'ם יודישען פאלק.

בעזונדערס אין די לעצטע צעהן יאהר, זייט פוילען איז אומאבהענגיג געווארען איז דער „היינט" — דער אנפיהרענדער ארגאן פון דער יודישער אויפלעבונג, פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין אלע גרויסע אויפטועכצען, אין אלע היסטארישע געשעהעגישען האט ער זיין אנפיהרענדעס ווארט געזאגט. גערופען האט ער צום קאמף און געשטארקט בעת די ליידען. מיטגעריסען האט ער אין דער צייט פון אויפשוואונג און נישט געלאזט פערגעסען זיך און איינזינקען פון יאוש אין די מאמענטען פון ירידה.

אזוי האט דער „היינט" געדינט דעם יודי-שען פאלק אין זיין אויפלעבונגס-אידעאל די גאנצע צוואנציג יאהר, אזוי דינט ער אויך היינט! קיין שווערונגען קאנען איהם נישט אראפפיהרען פונ'ם שווערען וועג, וועלכען ער האט געוואלט און אויף וועלכען ער וויל פיהרען זיינע לעזער.

אין דעריבער איז דער יום-טוב פונ'ם „היינט"— דער יום-טוב פונ'ם עהרליכען נאציאנאלען יודישען ווארט, דער יום-טוב פון אונזער אויפלעבונגס-בע-וועגונג פונ'ם פוילישען ציוניזם.

דעם דאזיגען יום טוב רופען מיר אייך צו פייערן צוזאמען מיט אונז!

דער יובילעאום-קאמיטעט.

דער ארימסטער יוד

מיט דער קלענסטער נדבה

קען האבען א חלק אין

„ישיבת חכמי לובלין".

ספארט-בעוועגונג.

„פאגאן" — „ל. ק. ס." 1:5 (0:4).

און ווידער האבען מיר געהאט די געלעגענ-הייט צו זעהען אין לאדז אויף א פוסבאל-מעטש דעם געוועזענעם לאנג-יעהריגען פוילישען פוסבאל-מייסטער אויס לעמבערג.

ווען „פאגאן" איז צום לעצטען מאל געווען אין לאדז און דעמאלט געשפילט מיט די „סוריס-טען", זענען זיי געוועזען געפאלען ביי זיך, צוליב זייער שוואכער פארם און צוליב די צווי מפלות, וועלכע זיי האבען געהאט געליטען פון „לעגיא" און „ווארשאוויאנקא".

דאגעגען דאס מאל, זענען זיי געקומען קיין לאדז און זענען געווען זיכער אין א נצחון ווייל— קודם כל געפינט זיך „פאגאן" איצט אין א פיל בעסערער פארם און צוליב זייערע לעצטע זיגען איבער „קראקאוויא" און „רוך".

„פאגאן" איז ארויסגעטרעטען אין זייער גע-וועהנליכער צוזאמענשטעל (נאר מיט א רעזערוו-טוי-ערמאן) מיט קובאר'ן, באטשען, גארביען.

אויך „ל.ק.ס." איז ארויסגעטרעטען אין א צו-זאמענשטעל ווי אין דער לעצטער צייט. אין זייער מאנשאפט האט געשפילט א פרישער שפילער, מא-לעק. לויט אונזער מיינונג איז זיין שפילען נאך נישט אזוי, ווי עס פערלאנגט זיך פון א שפילער פון דער עקסטרא-קלאס.

„פאגאן", זייענדיג זיכער אין דעם, אז זיי וועלען ארויס פון מעטש אלס זיגער ווארפען שוין אין אנהויב אן א שארפע טעמפא אין ערצילען אין פערלויף פון די ערשטע 5 מינוט, 2 טויערן. „ל.ק.ס." שפילט געגען ווינד. זעלטען ווען „ל.ק.ס." דערגייט צום געגנער'ס טויער. דאגעגען „פאגאן" איז אפט אונטער „ל.ק.ס." טויער. די מיטעלסטע דריי פון „פאגאנ'ס" אנגריף, קובאר, באטש און ד"ר גארביען ווייזען אפט ארויס זייער טעכניק אין פוסבאל קענטניש.

אין דער העלפט שיסט „פאגאן" נאך 2 טויערן און „ל.ק.ס." געהט עס אזוי שלימ'מזל'דיג, אז זיי נוצען אפילו נישט אויס אין דער העלפט א „עלפ-מעטער".

אין דער צווייטער העלפט איז דאס שפילען נישט אינטערעסאנט. עס ווערט געפיהרט ברוטאל און שארף. „ל.ק.ס." ערצילט דאס איינציגע טויער פאר זיך פון „פאגאנס" א זעלבסטטויער.

„פאגאן" פערגרעסערט נאך דעם רעזולטאט אויף 1:5.

נישט קוקענדיג אויף דעם שטארקען רעגען איז דער מעטש נישט איבערגעריסען געווארען.

ריכטער ה' ראזענפעלד אויס ביליץ.

א—ן.

בריוו אין רעדאקציע.

חשובע רעדאקציע! איך ערלויב מיר אייך צו בעטען אבצודריקען אין נאהנטסטען נומער פון אייער ח. בלאט, פאלגענדע אויסבעסערונג:

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעריכט פון דער זי-צונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ביי דער לאדזער יודישער קהלה, וועלכער איז געווען געדריקט אין נומער 116 פון „נ. פאלקסבלאט" ערקלער איך: עס איז נישט אמת, אז איך האב מיך אויף דער זיצונג אבגעהאלטען פון שטימען ווייל איך האב מיך נישט אריענטירט אין דער הויך פון די פאָ-זיציעס. איך שטעל פעסט, אז איך האב געשטימט געגען אנגאזשירען נייע מורי-הוראות, געגען אנגא-זשירען א רב, געגען בעשטימען נאמנים אויף כשרות א. א. וו. אין איין איינציגען פאל האב איך זיך אבגעהאלטען פון צו שטימען: ביים פארשלאג צו העכערען די שכירות פון די איצטיגע מורי-הוראות, הגם איך האלט, אז זייער נישטיגע שכירות, ווי די קלעגליכע שכירות פון א רייה אנדערע קהלה-אנגעשטעלטע דארפען יא געהעכערט ווערען, איך וועל שטימען פאר דעם פארשלאג, אויב ער וועט געשטעלט ווערען אין א פאסיגער פארם.

איך פראטעסטיר אמשארפסטען געגען אנ-ווארפען, ווי דאס טוט דער בעריכטסגעבער, דעם קלעריקאלען געדאנק, אז איך וועל זארגען פאר'ן רעליגיעזען כאראקטער פון דער קהלה, איך האב בפירוש ערקלערט אויף דער זיצונג, אז איך האלט אז די קהלה דארף ארומנעמען דעם גאנצען קאמ-פלעקס פון אונזערע נאציאנאלע אינטערעסען, אז זי דארף ווערען דער גרונדשטיין פאר אונזערע נאציאנאל-פערסאנאלע אויטאנאמיע און אין איצ-טיגען מאמענט, איז זי בערופען צו דערפילען די אויפגאבען פון א מיניסטעריום פאר די יודישע מינדערהייט אין פוילען. געמענדרינג דערביי אי זאכט, אז א גרויסער טייל פון דעם יוד. לאדזער ציבור האט רעליגיעזע הצטרכותן און עס איז נישט דא קיין אינסטיטוציע זיי צו דערפילען, מוז לעז עהה די קהלה אויך פאר די דאזיגע אינטערעסען פון א טייל כלל, זארגען, נאכמעהר דערפאר, וואס די מלוכה האט די קהלה ספעציעל צו דעם בע-רופען.

איך וועל אבער שטרעבען דערצו, אז נישט-קוקענדיג אויף סטאטוט פון דער קהלה, זאל מען קאנסעקווענט פערגרעסערען די פאזיציעס פאר וועלטליכע ענינים, ווי סובסידיעס פאר יוד. אלגע-מיינע און פאך-שולען, יוד. טעאטער, „טאז", „אררט", קרעדיט פאר ארבייטענדע מאסען א. אנד. און אזוי ארום פערוועלטליכען די קהלה.

דער גאנצער טייל פון בעריכט וועגען מיין שטעלונג שטימט נישט מיט'ן אמת און איז דער היפוך פון מיי נאציאנאלער און דעמאקראטישער וועלט-אנשויאונג.

מיט דרך-ארץ

וויצע-פארזיצער פון דער בודזשעט-קאמיסיע

ד"ר י. הערשפינקעל.

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, tel. 47-67.

ספעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקה. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ-לאמפען). נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

תלמוד-תורה מיט הצלות נפשות צוזאמען אין ישיבת חכמי לובלין

יודיש טעאטער אין זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

גאסטראלען פון דער בעריהמטער סוברעטין פון אמעריקא בעטטי קעניג.

היינט, מאנטאג, 9 אין אוונד-גרויסע פאפולערע פארשטעלונג

פון 1 ביז 2.50 זל. עס ווערט געשפילט:

דער תלמיד חכם

לעבענסבילד אין 4 אקטען פון ראקאוו.

דינסטאג, דעם 22-טען, 9 א זייגער אוונד צו ביליגע פרייזען

חאנטשע אין אמעריקא

אפערעטע אין 4 אקטען מיט שעהנע געזאנג און טענץ פון ראקאוו. ראל „חנה'טשע"—זעוויקינא.

ס'נעהמען אנטייל פרויען: בעזמאן, זעוויקינא, מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, ביינב'ים, באלהירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי, צווילין. מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן, טענץ איינשטודירט פון טאנץ-מייסטער ב. לייבאוויטש. אדמינ.: א. בעזמאן. ביהנע-לייטער: מאכאראווסקי. בילעטען אין פילהארמ.-קאסע.

אנאנס! די נאהנסטע פרעמיערע דער פרייליכער מאטראז

Dr. H. Wołkowyski

זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19), טעלעפאן 37-70

ספעציאל ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקה. מענער-שוואכע, בעהאנדעלט מיט קווארץ-שטראהלען. נעהמט אן פון 1—2 און פון 4 8 אוונד. פאר פרויען פון 4—5 אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען- און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אן אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמיטאג.

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

16) (ראמאן).

ס'איז געווען עפיס א משוגענע, דרייסטע שווינדעל-שפיל!

די שפילער'ס זענען געווען אויסגעלייריגט ביז צום לעצטען — אזוי אפגעליידינט, ווי דורך וואלד-גזלנים.

ראבערט האט גענומען דעם באנק מיט אלע סטאווקעס.

דאס געווינס האט בעטראפען אנ'ערך ביז דריי-און-זעכציג טויזענד זלאטעס...

דאס איז געווען דער לוין פאר וואולפן.

ס'האט געקלאפט, ווי א מזמור...

דער באראן מיט דער באראנעסע איידעלשטאט זענען אריבערגעפאהרען קיין פאריז.

א שלעכטער וועטער האט געהערשט איבערן קאנאל לאמאנש.

די צייטונגען, וואס אינטערעסירען זיך מיט דער העכערער געזעלשאפט, האבען מודיע געווען, אז די קור-ערטער אויף דעם ברעג ים פוסטעווען.

עס האט נישט געהאט קיין צוועק צו פאהרען אין מאנטע-קארלא, כל זמן עס איז דארט געווען א קנאפער עולם געסט.

אין בוראפעסט איז עפעס אויך צוגעגאנגען מיט דער פוטער אראפ.

מ'האט דארט צו גוט געקענט זיירשנור'ן, און דעריבער האט מען זיך לגבי איהם געהאלטען אין רעזערוו.

דעם ערשטען אוונער, ווען ער האט זיך בעוויזען אין קאסינא, האט איהם זעהר ליבענסווירדיג בעגעגענט דער אינספעקטאר פון די שפילען, אבער איינער פון זיינע פריינד, און געווארענט איהם, ער זאל אפילו קיי זאיין באנק נישט פרובען נעהמען.

האררי זיירשנור האט א שמייכעל געטון, און נישט פראטעסטירט.

דער „באראן" ראבערט האט אויך נישט גע-קאנט רעכענען אויף דעם קרופיע, ווייל דאס איז געווען אנ'אומגעשיקטער פערשוין, וועלכער האט אפילו נישט געקאנט ווי-געהעריג צוגרייטען דאס פעשעל קארטען.

די אלע, וואס האבען זיך געפרובט מיט איהם בעדינען זענען געפאלען א קרבן פון זיין אומגעניט קייט.

אויך אי זאנדערע קור-ערטער האט ראבערט נישט געהאט קיין שטאך-ארבייט, און נאך דעם, ווי ער מיט סאלאמעא'ן האבען אדורכגעמאכט עט-ליכע שפאציר-עקסקורסיעס, זענען זיי אנגעקומען קיין מאנטע-קארלא.

דאס וועטער האט זיך שוין געבעסערט, און אלע האטעלען זענען געווען איבערפולט.

ראבערט איז געווען שטארק פערוואונדערט, ווען אי זדעם ערשטען טאג פון זיין אנקומען האט ער בעגעגענט אין קאסינא האררי זיירשנור'ן אינ-גאנצען א געענדערטען.

דער זיירשנור האט זיך אינגאנצען פערוואנ-דעלט אין א בלאנדין, און די שווארצע וואנסעלעך, וואס האבען בעוויזט זיין אויבערשטע ליפ זענען אינגאנצען פערשוואונדען געווארען.

א חוץ דעם האט ער אויסגעוויזען, ווי אויסגע-וואקסען אויף עטליכע סאנטימעטער.

הכלל, ער האט זיך אינגאנצען געענדערט — בעקומען דאס פנים פון א גוי.

האררי האט אפגערופען ראבערט'ן אין א זייט, אוועקגעזעצט איהם אויף א קאנאפע, און איינגע-רוימט אויפ'ן אויער:

— איך וויל אייך היינט בעווייזען, ווי מ'דארף מאכען א פארטיע. איצט, היינט אדער מארגען קאן איך ווערען א קארטען-העלד...

— ווי אזוי איז עס מעגליך?

— איך בין אין מאנטע-קארלא שוין נישט גע-ווען דריי יאהר — האט האררי געענטפערט — קיינער געדענקט מיך דא נישט, און קיינער איז נישט חושד, אז איך בין דא. און אזוי-ווי איך קאן זיך אליין נישט דערקענען, ווען איך זעה זיך אין שפיגעל, האב איך דעם איינדרוק, אז א פרעמ-דער מענש וועט עס אוודאי נישט קענען! ביז איצט האט איהר געשפילט די הויפט-ראלע און איצט בעט איך אייך, איהר זאלט זי מיר אויף א געוויסע צייט אפטרעטען. דער געווינס וועט זיין העלפט אויף העלפט. איהר מעגט זיין רוהיג, איך וועל אייך נישט „פערשיטען"...

— מסכים! איהר דארפט האבען געלד? — האט ראבערט א פרעג געטון.

א, ניין! איך האב ביי זיך טויזענד פראנק, און דאס איז פולשטענדיג גענוג. קיינער האט אונז דא נישט בעמערקט, אבער איך טראג זיך אפ, ווייל — אט גייט די באראנעסע.... שפילט געגען מיר מיט דער גרעסטער פערבייטערונג!

האררי זיירשנור האט זיך אויפגעהויבען פון דער קאנאפע, און נישט געזעגענדיג זיך, איז ער אוועק.

ער איז פערביי'געגאנגען לעם סאלאמעא'ן, וועל-כע האט איהם נישט בעמערקט.

ראבערט איז איהר ענטקעגענגעקומען, און זיי האבען זיך צומישט אין דעם גלענצענדען בונטען המון געסט פון פערשידענע שיכטען און שטעלונגען אין דער געזעלשאפט.

ר' אהאבען ארומגעשפאצירט די העכסטע אדעל לייט אויסגעמישט מיט די טונקעלסטע פערשוינען פון דער אונטערוועלט.

אגב האבען זיך דא אויך ארומגעפלאנטערט די ברידער ליפמאן, וועלכע זענען גרייט געווען צו טון אלץ, וואס ראבערט וועט זיי בעפעהלען.

אויף וויפיל ראבערט האט גערארפט איינ-האנדלען זיירשנורס סימפאטיעס פאר געלד, אויף אזוי-פיל פולקאם נישט-פעראינטערעסירט זענען געווען די ברידער ליפמאן, וועלכע זענען איהם טריי געווען בלב ובנפש.

אין זייער ארענטליכקייט צו איהם איז ראבערט געווען איבערצייגט, ווייל — ווי ער האט נעדארפט זיי צו האבען, אזוי האבען זיי איהם נעדארפט.

אין דער צייט, ווען די באראנעסע איידעלשטאט און איהר „מאן" האבען ארומגעשפאצירט צווישען פובליקום, האט ערעק ליפמאן אויפמערקזאם צוגע-קוקט די שפיל ביים טיש.

די פארטיע איז געווען אין סאמע ברען, און צוגעזאגט צו ווערען גאר אינטערעסאנט.

אנ'ארויסגעבער פון א גרויסער פאריזער צייטונג האט מיט'ן ערשטען קלאפ, אלס באנקיר, פערשפילט צוועלף טויזענד פראנק, און זיין נאכ-פאלגער, אנ'אויטאמאביל-פאבריקאנט האט איינגע-נומען אלץ, אויף וואס ער האט געקאנט רעכענען.

איצט איז ביים טיש געזעסען אנ'אינהאבער פון א קאניאקען-האנדעל, וועלכער האט איינגעהאנ-דעלט א באנק פאר טויזענד פראנק.

(פארטזעצונג קומט).

8-KL. GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
Eug. Jaszunskiej-Zeligmanowej
ul. Południowa 18, telefon 68-82.

נייע שילערינס ווערען אָנגענומען טעגליך אין סעקרעט. פון 10–12 פריה און פון 5–7 אָוו.
די עקזאַמענס הויבען זיך אָן דעם 30/V און דעם 21/VI ד. י.
ביים גימנאַזיום געפינט זיך אַ קינדער=היים, געפיהרט לויט'ן סיסטעם פון פראָפ. **Montessori**

עס ווערט געזוכט
אַ טיכטיגער
שאַכטעלמאַכער-
מייסטער
אָפּערטען סוב. „D.A.100"
אין אַדם. פון דער צייטונג.

שווינט אייער געזונד און געלד!
קויפט נור
די זומער - לאַטשען
„Lekkochód"

וועלכע זענען בעקאַנט מיט זייער גוטסקייט, פערהיטען די פיס פון שוויס און רעוומאַטיזם.
לענקט אייער אויפמערקזאַמקייט אויף די אָריגינעלע פּאַטענט-מאַרקע **„LEKKOCHÓD" Nr. 14391**
צו בעקומען אין אַלע בעסערע געשעפטען. 914

„אררט"
זאַכאַדניאַ 43.
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג מ. בראַדערזאָן

לעצטע 3 טעג!
היינט און טעגליך – 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.45, סוף 11.50 אָוו.
שושנת יעקב
הנחה-בילעטען זענען גילטיג מאָנטאָג, דינסטאָג און מיטוואָך.
די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 6 אָוו.
שבת – פון 1.30 נאָכמ.

נור ! רעקלאַמע-חודש!
איך מאַך דערמיט בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, האָב איך ביי מיין קינסטלעריש-פאָטאָגראַפישען אַטעליער ערעפענט
אַ ספעציעלען פּאָרטרעטען-אַנשטאַלט,
וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט די שענסטע פאָרטרעטען לויט דער נייעסטער פאָטאָ-טעכניק צו שטוינענד ביליגע פרייזען:

אַ פּאָרטרעט 30 X 40 מיט פּאַספּאַרטו און ראַהם נור 13.50 זל.
„ „ 50 X 40 „ „ „ „ 20.— „

די אויפנאַהמען צו פּאָרטרעטען ווערען געמאַכט גענצליך אומזיסט.
נוצט אויס די געלעגענהייט! מיט אַכטונג
קונסט-פאָטאָגראַפישער און פּאָרטרעטען-אַטעליער
„PARISIEN" wł. H. Sroka
Łódź, Brzezińska 69. צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומ' 1.

אשרי אדם שומע לי!
לשקד על דלתותי יום-יום כי הולך בתום ילך בטח
און אַז די דאַרפסט ערלעדיגען מאַנדאַטע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פעטריקאַווער 17
דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52. וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אויסטאַוו אַלערליי
ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט א' פּוילען, אַפּעלאַציעס צו-ווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואַ-לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד-ראָזיעמטשי, וועגען טעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-ציזיעס, אַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכט-קאָנסולענט.

וואַרנונג!
אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אַז די
עכט-פּאַטענטירטע **בעטען** עכט-פּאַטענטירטע
זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT
פאַר'ן וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.
— צו בעקומען איז אַלע געשעפטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאָס. אויף רעדלעך.
מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאַנדלונג. ✤ פאַבריקס-פרייזען. ✤ זעמטליכע רעפּעראַטורן.
הורט! **לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85.** דעטייל!

Dr. med. A. MAZUR
אויערען, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.)
האָט זיך איבערציגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף ווסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3–5 נאָכמ.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 15—V 1928 r.
Dla dorosłych:
Car i Poeta
Dla młodzieży:
Krysia Leśniczanka
Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz.

ערשטקלאַסיגע
וואַכע=
אַרבייטער
דאַמען-בעשטעלט, ווי אויך אַלערן-יונגעל ווערט געברויכט.
מ. גאַרסעט, קאָנסטאַנטינער 28. 889

מאַסאַזש= און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 8, טעל. 51-89.
[illegible]
צמפפאַנג פון 3–5 נאָכמ.

לעכער
ווערען אָנגענומען אויסצוניהען צו ביליגע פרייזען
ג. נאַרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med. A. MAZUR

Dr. med.
E-Szereszewska
Cegielniana 66, tel. 65-45
קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 3–4 נאָכמ. 888

לעטשניצע פון דאַקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11—1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	5-4 זונ. 1—2
ד"ר ווייסבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11—1 5½—7
ד"ר סמאָפּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-באַהאַנדלונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּאָמבען א. א. וו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט
באַהאַנדלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אויפגענומען בעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.
ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פּראָפ. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונט

פרייז 2 זל. שנעל און רעיעל! פרייז 2 זל.
רעכטס-קאָנסולענטען-ביוראָ
„PORADA" - „פּאָראַדאַ"
✦✦✦✦✦✦ 10 פּיעטריקאָווער 10 ✦✦✦✦✦✦
אונטער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען און רוטינירטען געריכטס-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 298

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל-אַרצט פאַר
נירען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
צמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונט

Dr. med.
BRAUN
23 פּאָלודניאָוואַ 23.
טעלעפאָן 40-26.
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה.
און פון 5—8 אָוונט.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האַר- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, לישעי און האָק, רענטגענשטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 12 ביז 3 נאָכמ.
און פון 6 אָוונט ביז 9 אין

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער- און מונד-קראַנקהייט. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער.
נעהמט אָן פון 9–7 אָוונד. **צו ביליגע פרייזען.**

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע, פּיעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 6-8 אָוונט

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען; און ליכט-הייל אינסטיטוט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג. מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5–9 אָוונד

איך קויף און פערקויף
מעבעל
דיוואַנען, פעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָווארען א.ז.וו. און צאַהל די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן 19 נאַרוטאָוויטשאַ
(דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואַט-וואָהנונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 918

אַנאָנסען-פרייז פאַר'ן טעקסט–15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט–20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטע:
אין טעקסט–40 „ „ „ „ „ „ 60– „ „ „ „ 4 „
פאַר אַ מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט–10 „ „ „ „ „ 15– „ „ „ „ 7 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען–10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.